# SZKOLNY PROGRAM

# WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

*Liceum Ogólnokształcącego*

*im. Mikołaja Kopernika*

*w Tarnobrzegu*

Program Wychowawczego Profilaktyczny

# Spis treści


I. PODSTAWA PRAWNA: ..... 3

II. WSTĘP ..... 4

III. DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZEJ SZKOŁY Z UWZGLĘDNIENIEM POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ ..... 6

IV. WIZJA I MISJA SZKOŁY ..... 9

*V.* WIZERUNEK UCZNIA ABSOLWENTA ..... 11

VI. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH ..... 12

VII. VII.CELE OGÓLNE I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU ..... 16

VIII. TREŚCI PROGRAMU ..... 21

IX. PROPOZYCJA TEMATÓW GODZIN WYCHOWAWCZYCH ..... 46

X. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH SKIEROWANYCH DO MŁODZIEŻY ..... 52

XI. OCZEKIWANE EFEKTY PROFILAKTYKI PIERWSZORZĘDOWEJ. ..... 59

XII. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO RODZICÓW. ..... 61

XIII. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO NAUCZYCIELI. ..... 62

XIV. ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE PROFILAKTYKI DRUGORZĘDOWEJ. ..... 63

XV. ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE WZMACNIANIA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH. ..... 65

XVI. ZASADY WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI. ..... 68

XVII. WYKAZ JEDNOSTEK I INSTYTUCJI WSPOMAGAJĄCYCH DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE ..... 70

XVIII. OBYCZAJE I CEREMONIAŁ SZKOŁY ..... 71

XIX. ORGANIZACJA ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH I WYCIECZEK SZKOLNYCH. ..... 75

XX. UDZIELANIE POMOCY PSYCHOLOGICZNO -PEDAGOGICZNEJ ..... 76

XXI. EWALUACJA DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH ..... 78

XXII. PROCEDURY INTRWENCYJNE. ..... 80

# I. PODSTAWA PRAWNA:

1. Konstytucja Rzeczpospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
4. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).
5. Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119).
6. Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze ze zm).
7. Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 276 ze zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U.z 2019r.,poz.502)
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w szkołach publicznych.(Dz.U. z 2019r., poz.373)
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U z 2000r., poz.493)
12. Priorytety Ministra Edukacji Narodowej na rok szkolny 2021/2022
13. Statut Szkoły.

## II. WSTĘP

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny realizowany w Liceum Ogólnokształcącym w Tarnobrzegu opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze Statutem szkoły. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na złożeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

1. Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:
    a. wyników ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej,
    b. wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
    c. ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczego i programu profilaktyki realizowanych w ubiegłym roku szkolnym ,
    d. wniosków i analiz z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych,
    e. uwag, spostrzeżeń, wniosków nauczycieli, uczniów, rodziców.
2. Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

3. Podstawowe zasady realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego obejmują:

    a. powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
    b. zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
    c. respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
    d. współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły,
    e. współodpowiedzialność za efekty realizacji programu,
    f. ścisła współpracę z instytucjami wspierającymi działalność wychowawczą i profilaktyczną: poradnią psychologiczno-pedagogiczną, policją, sądem rodzinnym, centrum pomocy rodzinie, komisją do spraw profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, lekarzami rodzinnymi, różnymi fundacjami i sponsorami.

# III. DIAGNOZA SYTUACJI WYCHOWAWCZEJ SZKOŁY Z UWZGLĘDNIENIEM POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ

Szkolny Program Wychowawczo Profilaktyczny poddano modyfikacji, którą uzasadnia aktualna sytuacja wychowawcza w szkole oraz wytyczne zawarte w nowej podstawie kształcenia ogólnego. Z przeprowadzonych dotychczas badań diagnostycznych, do najczęściej występujących zagrożeń z zakresu wychowania i profilaktyki należą:

- naruszenia dyscypliny w szkole
- frekwencja
- wagary
- zachowania ryzykowne
- posługiwanie się wulgaryzmami
- zagrożenia internetowe
- problemy zdrowotne
- brak autorytetów
- trudna sytuacja ekonomiczna rodzin
- zwiększająca się liczba uczniów z SPE.

Spośród wszystkich faz rozwojowych okres dojrzewania stanowi szczególną fazę w życiu człowieka. Z perspektywy psychospołecznej właśnie wtedy dokonują się najważniejsze zmiany w zakresie kształcenia własnego „Ja" i społecznej percepcji jednostki, formowane są nowe wzorce relacji interpersonalnych, gwałtownie wzrasta liczba nowych doświadczeń osobistych i społecznych, rozwijane są umiejętności pozwalające na kształtowanie się poczucia własnych kompetencji. Tempo oraz sposoby osiągania celów rozwojowych zależą zarówno od samego nastolatka jak i od osób, z którymi się kontaktuje. Okres dojrzewania nie jest więc biernym oczekiwaniem na dorosłość i dojrzałość. Wręcz przeciwnie – w tej fazie życia ludzie są bardzo aktywni, eksperymentują z nowymi zachowaniami, poszukują nowych ról, nabywają nowych doświadczeń, a tym samym stają się innymi ludźmi o nowych prawach i obowiązkach, mającymi nowe potrzeby i oczekiwania, wypełniającymi nowe zadania. W procesie tym niezwykle ważną rolę odgrywają znaczące osoby dorosłe, a zwłaszcza rodzice i nauczyciele.

**DIAGNOZA PROBLEMÓW – POTRZEBY UCZNIÓW.**

| PROBLEMY MŁODZIEŻY | POTRZEBY WYNIKAJĄCE Z PROBLEMÓW |
|---|---|
| **1. Problemy okresu dojrzewania:**<br>– biologiczne, np. zmiany w wyglądzie,<br>– społeczne, np. trudności w nawiązywaniu kontaktów,<br>– psychiczne, np. „huśtawka" uczuć,<br>– prawne, np. brak odpowiedzialności za swoje postępowanie. | – potrzeba samoakceptacji,<br>– potrzeba pozytywnego obrazu własnej osoby,<br>– potrzeba rzetelnej informacji na temat dojrzewania,<br>– potrzeba informacji na temat odpowiedzialności karnej dotyczącej nieletnich i młodocianych. |
| **2. Problemy zdrowotne:**<br>– niewłaściwe odżywianie,<br>– choroby, np.: bulimia, anoreksja, alergie, otyłość i inne,<br>– wczesna inicjacja seksualna,<br>– nerwice, choroby psychiczne,<br>– nikotynizm, alkoholizm, narkomania, lekomania,<br>– stres szkolny. | – potrzeba dobrych wzorców w rodzinie, szkole i mediach,<br>– potrzeba uświadamiania konieczności leczenia,<br>– potrzeba asertywności i rzetelnej wiedzy na temat skutków przedwczesnej inicjacji seksualnej,<br>– potrzeba miłości i akceptacji,<br>– potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach i eliminowanie mitów związanych z uzależnieniem,<br>– potrzeba szczęścia i zadowolenia,<br>– potrzeba zabawy i odpoczynku,<br>– potrzeba zachowań asertywnych. |
| **3. Problemy związane z kryzysem autorytetu dorosłych:**<br>– nieporozumienia w domu,<br>– kłopoty w szkole,<br>– kwestionowanie wartości dorosłych,<br>– kwestionowanie autorytetów. | – potrzeba autonomii i samodzielności,<br>– potrzeba sukcesu w nauce,<br>– potrzeba czytelnych i klarownych wymagań i oczekiwań rodziców i nauczycieli,<br>– potrzeba konstruktywnych wzorców w rodzinie, szkole i mediach. |
| **4. Problemy związane z wysokim poziomem neurotyzmu:**<br>– skłonność do przeżywania stanów lękowych,<br>– niska odporność na stresy,<br>– problemy adaptacyjne w nowym środowisku. | – potrzeba satysfakcji, miłości oraz radości w życiu,<br>– potrzeba radzenia sobie w trudnych sytuacjach,<br>– potrzeba akceptacji. |

| | |
|---|---|
| **5. Problemy natury psychicznej:**<br>– brak umiejętności nawiązywania kontaktów,<br>– mankamenty komunikowania się,<br>– trudności w kontaktach z rówieśnikami,<br>– różne formy agresji. | – potrzeba kontaktu z rówieśnikami,<br>– potrzeba akceptacji w grupie rówieśniczej,<br>– potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości,<br>– potrzeba umiejętności wyrażania swoich uczuć. |
| **6. Problemy tkwiące w środowisku:**<br>– adaptacyjno – integracyjne w nowym środowisku szkolnym,<br>– problemy w nauce,<br>– niedostatek ekonomiczny,<br>– patologia rodziny, uzależnienia. | – potrzeba bezpieczeństwa i akceptacji,<br>– potrzeba sukcesów w nauce,<br>– potrzeba bezpieczeństwa,<br>– potrzeba satysfakcji i zadowolenia z życia. |

Aby proces wychowania w szkole odbywał się właściwie i w sposób zorganizowany uwzględniono takie elementy programu jak:

- ✓ Wizja i misja szkoły, koncepcja osoby i wychowania
- ✓ Cel ogólny i cele szczegółowe programu
- ✓ Obyczaje i ceremoniał szkoły
- ✓ Organizacja zajęć pozalekcyjnych i wycieczek szkolnych
- ✓ Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej
- ✓ Zasady współpracy z rodzicami
- ✓ Wykaz jednostek i instytucji wspomagających działania wychowawcze
- ✓ Treści programu wychowawczego
- ✓ Propozycja tematów godzin wychowawczych
- ✓ Szkolny system działań profilaktycznych
- ✓ Ewaluacja działań wychowawczych

# IV. WIZJA I MISJA SZKOŁY

***Wizja szkoły***

Nasze dążenia, aspiracje, oczekiwania i potrzeby.

***Chcemy uczyć się i pracować w szkole:***

- umożliwiającej pełny rozwój osobowości ucznia i rozwój nauczyciela,
- spełniającej oczekiwania całej społeczności szkolnej,
- bezpiecznej dla uczniów i nauczycieli,
- przyjaznej (bezstresowej) zarówno dla ucznia , jak i nauczyciela,
- dobrze zorganizowanej,
- umożliwiającej rozwój zainteresowań,
- otwartej na potrzeby środowiska,
- uczestniczącej w życiu regionu,
- dofinansowanej,
- szkole jakości – rozwijającej się, zaspokajającej potrzebę uznania i szacunku,

***<u>Misja szkoły</u>***

„Per aspera ad astra”

Wszechstronnie, twórczo i przyjaźnie ku przyszłości!

Wartości wychowawcze przyjęte przez szkołę:

- Postępujemy zgodnie z uniwersalnymi zasadami etyczno – moralnymi i społeczno – obywatelskimi.

- Rozwijamy poczucie tożsamości narodowej z jednoczesnym otwarciem na problemy Europy i świata.

- Kształtujemy właściwe relacje międzyludzkie oparte na wzajemnej miłości, przyjaźni, tolerancji, szacunku i zaufaniu.

***Cele kierunkowe:***

1. Wielostronna pomoc w osiągnięciu dojrzałej osobowości, kształtowanie u uczniów wewnętrznej harmonii sfery fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej.
2. Kształtowanie prawidłowych postaw obywatelskich, patriotycznych, poszanowanie symboli narodowych, religijnych oraz szkolnych.
3. Kształtowanie humanizmu, szacunku dla drugiego człowieka (jego poglądów, zachowań, przekonań), przekazywanie norm etycznych i ich praktyczne przestrzeganie.
4. Wychowanie do twórczej działalności, rozwijanie indywidualnych uzdolnień i zainteresowań, kształtowanie pozytywnych cech charakteru (pracowitość, umiejętność pokonywania trudności itp.).
5. Promowanie zdrowego stylu życia, korzystanie z wartości zdrowotnych przyrody, sportu, przeciwdziałanie zagrożeniom, zapewnienie bezpieczeństwa.
6. Przygotowanie do podejmowania ról rodzinnych, społecznych, zawodowych.

# *V.* WIZERUNEK UCZNIA ABSOLWENTA

*Wizerunek absolwenta liceum*

**Celem realizacji programu jest wychowanie absolwenta, który:**

- umie wykorzystać i przetransportować swą teoretyczną wiedzę w codzienną praktyczną rzeczywistość,
- rozumie złożoność świata i odnajduje w nim swe miejsce,
- odpowiada na potrzeby szeroko pojętego otoczenia i czuje się za nie współodpowiedzialny,
- poprzez własny przykład przekazuje innym pozytywny wzorzec osobowości,
- legitymuje się postawą prospołeczną i obywatelską w duchu poszanowania wartości uniwersalnych, narodowych, państwowych i lokalnych,
- rozumie, szanuje i propaguje rodzimą kulturę i tradycję,
- jest otwarty na europejskie i światowe wartości kultury i sztuki,
- pracuje nad własnym rozwojem – rozwija swe pasje i zainteresowania,
- zna i stosuje w praktyce zasady dotyczące właściwej komunikacji interpersonalnej,
- w sytuacjach konfliktowych unika postawy konfrontacyjnej, opierając się na zasadach porozumienia i kompromisu,
- umie zmagać się z kłopotami, niedogodnościami, a nawet klęskami życiowymi,
- przejawia nacechowany optymizmem stosunek do świata i ludzi,
- cieszy się z sukcesów własnych i sukcesów innych osób,
- żywi szacunek dla rodziny, ma świadomość jej roli i znaczenia,
- jest świadomym, krytycznym odbiorcą kultury,
- potrafi w sposób odpowiedzialny korzystać z zasobów środowiska naturalnego,
- dba o swoje zdrowie i właściwy rozwój fizyczny,
- umie korzystać z różnych źródeł informacji,
- wie, jak postępować w sytuacjach trudnych i gdzie szukać pomocy.

# VI. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

## 1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

## 2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwala go w porozumieniu z Radą rodziców ,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

3. **Nauczyciele:**
   - współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
   - reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
   - reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
   - przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
   - udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
   - kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
   - rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
   - wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,

4. **Wychowawcy klas:**
   - diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
   - rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
   - na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
   - przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
   - zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
   - są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
   - oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
   - współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,

- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych;

**5. Zespół wychowawców:**

- opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów, propozycje modyfikacji zasady usprawiedliwiania nieobecności, karania, nagradzania, wystawiania ocen zachowania i innych,
- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły.

**6. Pedagog szkolny:**

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,

- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,

**7. Rodzice:**

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- rada rodziców uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.

**8. Samorząd uczniowski:**

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

# VII. VII.CELE OGÓLNE I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

## Główne cele programu

1. Tworzenie wspólnego, przyjaznego, otwartego środowiska wychowawczego.
2. Budowanie prawidłowych relacji wśród społeczności szkolnej.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i przeciwdziałanie przemocy.
4. Rozwijanie współpracy z rodzicami oraz zwiększenie ich roli w życiu szkoły.
5. Rozwój umiejętności społecznych, emocjonalnych i życiowych uczniów, budowanie poczucia własnej wartości, samooceny i szacunku dla innych.
6. Organizowanie działalności pozalekcyjnej uczniów, inicjowanie i podejmowanie przez nich różnorodnych form aktywności.
7. Przygotowanie uczniów do funkcjonowania we współczesnym świecie, podejmowania odpowiedzialnych decyzji i trafnych wyborów.
8. Integracja środowiska szkolnego i otoczenia społecznego szkoły wokół realizowanego programu wychowawczego.
9. Kształtowanie postaw patriotycznych.
10. Promowanie rozwoju uczniów w kierunku realizowania ich potencjalnych możliwości – tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi.
11. Promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie zachowań prozdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń wynikających z panującej pandemii COVID-19.
12. Stworzenie uczniom poczucia bezpieczeństwa w szkole, zapobiegającego powstawaniu u uczniów postaw lękowych.
13. Ukierunkowanie uwagi młodzieży na pozytywne i negatywne skutki stresu oraz ich wpływ na zdrowie, samopoczucie i sprawność psychospołeczną.
14. Przeciwdziałanie destrukcyjnym czynnikom takim jak: ryzyko utraty zdrowia i bezpieczeństwa, stres rodzinny i szkolny, przemoc, izolacja społeczna, nikotynizm, alkoholizm, narkomania, przestępczość, prowadzenie niezdrowego stylu życia, trudności finansowe, niewłaściwe warunki mieszkaniowe itp.
15. Włączenie młodzieży w organizowanie i odpowiedzialne kontrolowanie swojego życia domowego i szkolnego wolnego od substancji psychoaktywnych.

16. Umożliwienie młodzieży kontaktu z placówkami przeznaczonymi do pomagania ludziom w pokonywaniu trudności, czemu winno towarzyszyć przekonanie młodzieży, że nie jest ona odpowiedzialna za problemy, jakie przeżywają inni ludzie, ale jest zobowiązana do pomagania im.

## Cele szczegółowe programu

***Klasa I***

**Hasło wiodące to: Adaptacja uczniów w nowej szkole**

- ***Rozpoznawanie warunków adaptacji i pokonywanie barier psychicznych***

- rozpoznawanie stanu zdrowia fizycznego, psychicznego, społecznego uczniów;

- zdiagnozowanie samopoczucia uczniów w szkole;

- opracowanie i wdrożenie działań, programów wychowawczych sprzyjających dobrej adaptacji uczniów;

Podstawową formą ułatwiającą uczniom nawiązanie stosunków interpersonalnych będą zajęcia integracyjne prowadzone przez specjalistów z PPP w Tarnobrzegu z udziałem wychowawców klas. (z klasą zintegrowaną łatwiej się pracuje, uczniowie lepiej się komunikują, przestrzegają wspólnych zasad, łatwiej zapobiegać zachowaniom niepożądanym).

- ***Poznanie środowiska domowego.***

- rozpoznanie potrzeb i oczekiwań rodziców, opiekunów wobec szkoły. W tym celu będą przeprowadzone wśród rodziców ankiety diagnostyczne.

- ***Rozpoznanie samopoczucia uczniów w szkole, ich uzdolnień, zainteresowań. Zachęcanie do uczestnictwa w kołach zainteresowań, zajęciach pozalekcyjnych.***

- rozpoznanie trudności w nauce i zapobieganie niepowodzeniom poprzez udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej;

- uczestniczenie w kołach wyrównawczych, indywidualne wspieranie terapeutyczno – edukacyjne prowadzone przez specjalistów.

- ***Kształtowanie postaw patriotycznych, poznanie przez uczniów zasad demokracji szkolnej i poza szkolnej.***

- Być uczniem LO im. Mikołaja Kopernika - to „zobowiązuje”.

- Uczniowie powinni poznać historię, tradycję szkoły, regionu, kraju. Uczestniczyć w świętach szkolnych i państwowych, przygotować się do uczestnictwa w życiu społeczeństwa demokratycznego i mieć poczucie dumy narodowej.

***Klasa II***

**Hasło wiodące to: Samodzielność, twórczość i odpowiedzialność**

- ***Odnajdywanie swojego miejsca w rodzinie i grupie koleżeńskiej. Podejmowanie ról społecznych.***

- Usprawnienie umiejętności interpersonalnych celem lepszego poznania się, pobudzania do autorefleksji i analizowania własnych relacji z kolegami, rodzicami, nauczycielami.

- Rozwijanie poczucia własnej wartości i tolerancji wobec „inności”.

- Wyrabianie postawy odpowiedzialności i ponoszenie konsekwencji za swoje postępowanie.

- Stwarzanie sytuacji wychowawczych umożliwiających pełnienie różnych ról społecznych.

- ***Przygotowanie uczniów do kreatywności, rozwoju zainteresowań i uzdolnień.***

- Zachęcanie do aktywności dotyczącej ujawniania oczekiwań, zainteresowań.

- Systematyczne wyrabianie u uczniów twórczego stosunku do własnych metod pracy i ocena skuteczności tych metod.

- Stwarzać warunki do samodzielnego zdobywania wiedzy i rozwoju uczniów.

***Klasa III***

**Hasło wiodące to: Dojrzałość, podejmowanie decyzji i przyszłe życiowe wybory.**

- **Przygotowanie do życia we współczesnym świecie.**

- Rozwijanie umiejętności społecznych, przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

- Kształtowanie postawy kierowania własnym rozwojem, dokonywania ciągłych wyborów, podejmowania decyzji i zmian we własnym życiu.

**Cele szczegółowe realizacji profilaktyki w klasach I, II, III:**

W zakresie wiedzy dąży się do tego, aby wyposażyć młodego człowieka w:

1. Informacje dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie z przeżywanymi lękami, wynikającymi zarówno z problemów osobistych, jak i interakcji rówieśniczych;
2. Wiedzę o specyfice i chemicznej naturze poszczególnych środków odurzających i ich interakcjach;
3. Wiedzę o istocie wpływów środków odurzających na fizjologię układów: krążenia, oddechowego, nerwowego i rozrodczego;
4. Wiedzę o wpływie środków odurzających na sprawność koordynacji psychoruchowej, co jest szczególnie ważne przy prowadzeniu pojazdów mechanicznych oraz uprawianiu sportu;
5. Informacje o społecznych kosztach uzależnień;
6. Informacje prawne dotyczące odpowiedzialności karnej za przywłaszczenie cudzego mienia;
7. Wiedzę o istocie działania i wpływu środków społecznego przekazu na zachowanie człowieka (zwłaszcza dzieci i młodzieży).

W zakresie umiejętności młodzież winna zrozumieć, że stopniowo zwiększa się jej stopień swobody, ale równocześnie zwiększa się jej poziom odpowiedzialności.

Młodzież powinna:

1. Umieć praktycznie zastosować zdobytą wiedzę i przewidywać skutki własnego działania.
2. Umieć budować koncepcję swojego życia i realizować wcześniej określone cele w oparciu o uczciwość i rzetelną pracę.
3. Umieć radzić sobie ze stresem, mieć zdrowy dystans do przeciwności losu oraz umieć odróżniać drobne niepowodzenia od prawdziwych problemów.
4. Rozwijać poczucie własnej wartości i akceptować pozytywne aspekty własnego dojrzewania i rozwoju.

5. Posiadać umiejętności w zakresie: komunikacji interpersonalnej, asertywności, radzenia sobie w sytuacjach trudnych, współpracy z innymi.

## Metody i formy pracy

Zadania wychowawcze szkoły realizowane są w ramach:

- lekcji wychowawczych – podczas analizy konkretnych problemów wychowawczych,
- lekcji przedmiotowych, których treści korelują z zagadnieniem wychowawczymi,
- zajęć pozalekcyjnych,
- imprez szkolnych przygotowywanych wspólnie z młodzieżą,
- wycieczek przedmiotowych i turystyczno – krajoznawczych, podczas których zachodzi wiele sytuacji o charakterze wychowawczym,
- wyjść do placówek kulturalnych – wyjazdów do kina, teatru, muzeum czy na wystawy,
- indywidualnej pracy pedagogicznej z uczniem,
- zajęć grupowych o charakterze psychoedukacyjnym i terapeutycznym,
- akcji charytatywnych, ekologicznych i innych lokalnych przedsięwzięć,
- zawodów i imprez sportowych,
- zajęć integracyjnych dla młodzieży,
- współpracy z instytucjami wspierającymi oświatę,
- współpracy z rodzicami.

## VIII. TREŚCI PROGRAMU

Poziom: **klasa I**

Hasło wiodące: **Adaptacja / integracja**

| Cele wychowania | Zadania/ Formy realizacji/ |
|---|---|
| **Rozpoznanie warunków adaptacji i pokonanie barier psychicznych uczniów klas I** | **SFERA DZIAŁALNOŚCI WYCHOWAWCZYCH NAUCZYCIELI**<br><br>**1. Realizacja w kontaktach osobowych – relacje U-N, N-U, U-U, N-R.**<br><br>- rozpoznanie stanu zdrowia fizycznego, psychicznego, społecznego uczniów – wywiady,<br>- rozpoznanie środowiska domowego i potrzeb uczniów - rozmowy, ankiety,<br>- budowanie dobrego kontaktu z uczniami i rodzicami, udzielanie informacji,<br>- kierowanie uczniów do psychologa, pedagoga,<br>- udzielanie pomocy w załatwianiu spraw administracyjnych itp.,<br>- prowadzenie obserwacji zachowań uczniów – „arkusze obserwacji',<br>- indywidualne kontakty z rodzicami, udzielanie informacji, wspieranie w trudnych sytuacjach.<br><br>**2. Realizacja na godzinach wychowawczych.**<br><br>- zdiagnozowanie samopoczucia uczniów w szkole, klasie,<br>- przygotowanie narzędzi badawczych: techniki socjometryczne, ankiety,<br>- przeprowadzenie badań, analiza wyników,<br>-opracowanie działań, programów ułatwiających i sprzyjających dobrej adaptacji uczniów. |

| | |
|---|---|
| | **3. Realizacja na poszczególnych przedmiotach.**<br><br>Możliwości oddziaływań wychowawczych:<br>- zapoznanie uczniów z wymaganiami dydaktyczno-wychowawczymi przedmiotu,<br>- umiejętne wprowadzenie w przedmiotowy system oceniania,<br>- wyrabianie umiejętności pokonywania trudności,<br>- szukanie przyczyn i zapobieganie niepowodzeniom szkolnym,<br>- obserwacja, aktywne metody pracy,<br>- stwarzanie właściwej atmosfery dydaktyczno-wychowawczej w zespole klasowym.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- rozpoznanie zainteresowań i uzdolnień młodzieży,<br>- założenie kół przedmiotowych wyrównawczych, zainteresowań i kół naukowych wg potrzeb,<br>- organizowanie wycieczek, imprez. |
| **Dobra adaptacja to integracja zespołu klasowego.** | **1. Realizacja w kontaktach osobowych –relacje U-N, N-U,N-R.**<br><br>- szacunek, życzliwość, konsekwencja w kontaktach U-N, N-U, N-R,<br>- egzekwowanie szacunku we wzajemnych odniesieniach uczniów i w odniesieniu do personelu szkoły,<br>- włączanie do społeczności szkolnej, dyskusje – wprowadzające pojęcie „reprezentuję szkołę – Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Tarnobrzegu. |

| | |
|---|---|
| | **2. Realizacja na godzinach wychowawczych.**<br>- poznawanie środowiska szkolnego - badania diagnozujące,<br>-ustalenie zasad i norm panujących w klasie np. czas i miejsce przeznaczone na rozmowy uczniów z wychowawcą, nauczycielami,<br>-wzajemne poznawanie się, jednocześnie poznawanie i rozumienie zasad komunikacji interpersonalnej,<br>- przeprowadzanie badań socjometrycznych w celu poznania struktury klasy, pozycji uczniów w grupie np. posługiwanie się technikami socjometrycznymi ( techniki MORENO),<br>- prowadzenie zajęć warsztatowych na temat integracji grupy, klasy,<br>- opieka nad uczniami chorymi, wymagającymi troski, wsparcia,<br>- organizacja imprez klasowych (wycieczek, imprez integracyjnych, zielonych szkół).<br><br>**3. Realizacja na poszczególnych przedmiotach.**<br><br>Możliwości działań wychowawczych:<br>- zaspokajanie naturalnej ciekawości potrzeby wiedzy poprzez umiejętny dobór treści, metod, różnicowanie zadań,<br>- organizowanie pracy dydaktycznej w zespole „we współpracy w grupie”, „metodą projektów”,<br>- praca nad charakterem ucznia (pracowitość, umiejętne pokonywanie trudności, podejmowanie ryzyka itp.),<br>- wzmacnianie wiary u uczniów we własne siły oraz zachęcanie do samokształcenia,<br>- wyrabianie postawy uczniowskiej, w której pojawi się dbałość o to by wszyscy dobrze się czuli, budowali swoje autorytety.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- praca w kołach zainteresowań, w organizacjach, klubach działających na terenie szkoły, |

| | |
|---|---|
| | - rozwijanie indywidualnych uzdolnień uczniów i zainteresowań,<br>- praca w kołach naukowych,<br>- udział w konkursach, olimpiadach,<br>- Integracja poprzez: przygotowanie imprez klasowych i międzyklasowych,<br>- organizowanie spotkań z pedagogiem, psychologiem, z ciekawymi ludźmi różnych dziedzin życia,<br>- wyjścia na imprezy kulturalne, sportowe,<br>- rozwijanie zainteresowań i zamiłowań krajoznawczo – turystycznych,<br>- organizowanie wycieczek, rajdów, biwaków, obozów wędrownych, zielonych szkół itp.<br>- budowanie atmosfery uczniowskiej, w której pojawi się dbałość o to by wszyscy dobrze się czuli, budowali więzi i przyjaźnie,<br>- udział w zajęciach sportowych, spędzanie wolnego czasu na zajęciach artystycznych, informatycznych, turystycznych, itp. |
| **Rozwijanie samorządności na poziomie klasy i szkoły** | **1. Realizacja w kontaktach osobowych – relacje U-N, N-U,N-R.**<br><br>- Indywidualne rozmowy U-N, U-U, na temat odpowiedzialności, zakresu obowiązków członków samorządu klasowego, szkolnego, podziału pracy, która dawałaby uczniom poczucie przydatności z pełnienia określonych funkcji.<br><br>**2. Realizacja na godzinach wychowawczych.**<br><br>- przeprowadzenie wyborów do samorządów klasowych,<br>- opracowanie zadań dla samorządów klasowych, sporządzenie harmonogramów pracy,<br>- udział w akcji wyborczej do samorządu szkolnego,<br>- poznanie struktury samorządu szkolnego,<br>- organizacja zajęć warsztatowych rozwijających u uczniów umiejętność |

| | |
|---|---|
| | samodzielnego działania, planowania pracy,<br>- projektowanie wizualnej strony działalności samorządu klasy szkoły.<br><br>**3. Realizacja na poszczególnych przedmiotach.**<br><br>- podejmowanie dyskusji na tematy: „samorządność szkolna jako forma edukacji społecznej młodego pokolenia", „samorządność jako szkoła charakterów",<br>- stosowanie na lekcjach metod współpracy w grupie i zespołowego rozwiązywania problemów,<br>- powierzanie uczniom ważnych zadań poznawczych na rzecz szkoły i środowiska realizowanych metodą projektu,<br>- rozwijanie umiejętności negocjacji w rozwiązywaniu konfliktów i trudnych problemów.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- aktywna współpraca samorządów klasowych z organizacjami działającymi na terenie szkoły,<br>- przygotowanie wspólnych imprez dla poziomów klasowych,<br>- współorganizowanie wycieczek klasowych, |
| | **1. Relacja w kontaktach osobowych**<br>**– relacje U-N, N-U, N-R.**<br><br>- Jestem uczniem Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Tarnobrzegu – to zobowiązuje – wprowadzenie pojęcia „reprezentuję szkołę",<br>- pojęcie oraz symbol – Polska, Liceum im. Mikołaja Kopernika, w którym mieszczą się historia, kultura i tradycja – są podmiotem szczególnego szacunku, pamięci oraz zobowiązania,<br>- nadrzędnym obowiązkiem ucznia i nauczyciela jest praca nad własnym charakterem, osobowością, wiedzą merytoryczną, |

| | |
|---|---|
| **Kształtowanie postaw patriotycznych. Poznanie zasad demokracji szkolnej i pozaszkolnej.** | - obowiązującym językiem jest język polski, pozbawiony nadmiernej potoczności, wulgaryzmów oraz niepotrzebnych zapożyczeń.<br><br>**2. Realizacja na godzinach wychowawczych.**<br><br>- praca uczniów w samorządzie klasowym, ogólnoszkolnym jako forma demokratycznego współżycia z innymi, odpowiedzialność za siebie oraz otoczenie,<br>- poznawanie roli wyborów demokratycznych poprzez spotkania z osobami takimi jak: radny gminy, sejmiku, poseł,<br>- poznawanie swoich praw obywatelskich, kształtowanie świadomości własnego pochodzenia,<br>- rozwijanie szacunku dla dobra wspólnego i postaw pro- społecznych,<br>- poznanie osób będących autorytetami w lokalnym środowisku,<br>- organizowanie wyjść na spektakle, filmy, wystawy polskich twórców.<br><br>**Tematyka lekcji wychowawczych – propozycje ( patrz: załącznik** WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE klasa I, hasło wiodące: POCZUCIE TOŻSAMOŚCI NARODOWEJ)<br><br>**3. Realizacja na przedmiotach.**<br><br>- poznawanie i odwiedzanie najbliższych miejsc tradycji i kultury narodowej,<br>- kształtowanie szacunku do tradycji, historii własnej rodziny na tle historii i tradycji regionu, jej pochodzenia,<br>- rozbudzanie poczucia dumy narodowej poprzez uczestnictwo w obchodach świąt państwowych, wyjazdy poświęcone poznawaniu, zwiedzaniu naszego kraju,<br>- przygotowanie do uczestnictwa w życiu społeczeństwa demokratycznego, zapoznanie się z miejscami i instytucjami istotnymi dla naszego państwa (np. Sejm, Senat),<br>- kształtowanie postawy i umiejętności wyrażania własnych poglądów |

| | |
|---|---|
| | i przekonań,<br>- wspieranie rozwoju moralnego i kształtowanie hierarchii wartości.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozaszkolnych.**<br><br>- włączenie się uczniów klas I w przygotowanie uroczystości państwowych: 3 Maja, 11 Listopada,<br>- podtrzymywanie tradycji związanych ze świętami religijnymi: „wigilijki", „jajko wielkanocne"itp.,<br>- wycieczki związane z tożsamością kultury regionalnej i specyfiką naszego regionu. |
| **Kształcenie umiejętności efektywnego uczenia się – poznanie metod i technik.** | **1. Realizacja w kontaktach osobowych – relacje U-N, N-U, U-U.**<br><br>- wyrabianie pozytywnej motywacji do uczenia się,<br>- tworzenie przyjaznego klimatu, wspieranie uczniów,<br>- indywidualne rozmowy w czasie przerw, konsultacje po lekcjach,<br>- konsultacje z rodzicami – poznawanie warunków rozwoju młodzieży, wspomaganie i ukierunkowanie w poszukiwaniu metod rozwijających umiejętności uczenia się.<br><br>**2. Realizacja na godzinach wychowawczych.**<br><br>- współpraca i pomoc uczniów w organizowaniu procesu uczenia,<br>- prowadzenie lekcji z cyklu „skuteczne techniki uczenia" – warsztaty z pedagogiem, psychologiem,<br>- zorganizowanie pomocy uczniom mającym trudności w nauce,<br>- organizacja samopomocy koleżeńskiej w nauce,<br>- analizowanie i opiniowanie sytuacji dydaktycznej i wychowawczej w klasie wspólnie z nauczycielami, rodzicami,<br>- współpraca ze szkolnym pedagogiem, psychologiem i PPP w zakresie |

| | |
|---|---|
| | pomocy diagnostycznej, terapeutycznej.<br><br>**3. Realizacja na przedmiotach.**<br><br>- udział uczniów w planowaniu pracy dydaktycznej,<br>- omawianie z uczniami programu nauczania z poszczególnych przedmiotów z uwzględnieniem podziału zagadnień, tematów do opracowania na lekcjach i w domu,<br>- udział uczniów w przydzielaniu zadań zespołowych do realizacji w szkole i w domu,<br>- kształtowanie umiejętności współdziałania w zespole i wzajemnej pomocy,<br>- wprowadzenie nowoczesnych metod nauczania,<br>- podkreślanie motywacyjnej funkcji oceny,<br>- tworzenie na lekcjach atmosfery zdrowego współzawodnictwa zespołowego i indywidualnego,<br>- opieka nad uczniami zdolnymi,<br>- udzielanie pomocy uczniom mającym trudności dydaktyczne.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- organizacja kół naukowych, przygotowanie uczniów do konkursów przedmiotowych, olimpiad, przeglądów artystycznych, zawodów sportowych,<br>- promowanie uczniów zdolnych mających wybitne osiągnięcia poprzez stypendia, wpisy do Złotej Księgi,<br>- wyróżnienia podczas uroczystości szkolnych i środowiskowych. |

**Poziom: Klasa II**

Hasło wiodące: **Samodzielność / odpowiedzialność / twórczość**

| Cele wychowania | Zadania /Formy realizacji/ |
|---|---|
| **Odnajdywanie swojego miejsca w rodzinie i grupie koleżeńskiej.** | **SFERA DZIAŁALNOŚCI WYCHOWAWCZEJ NAUCZYCIELI**<br><br>**1. Realizacja w kontaktach osobowych – relacje U-N, N-U, U-U.**<br><br>- stworzenie płaszczyzny do nawiązywania bezpośredniego dialogu między, N-U, U-U na temat *„Ja i moja rodzina”,*<br>- branie odpowiedzialności za funkcjonowanie „szczęśliwego domu rodzinnego”,<br>- ułatwianie uczniom nawiązywania kontaktów celem lepszego poznania się, pobudzanie do autorefleksji i analizowania własnych relacji z kolegami, rodzicami, nauczycielami.<br><br>**2. Realizacja na godzinach wychowawczych.**<br><br>- prowadzenie rozmów, spotkań z rodzicami, wspólne rozwiązywanie problemów wychowawczych,<br>-usprawnianie umiejętności interpersonalnych, a w szczególności nawiązywania prawidłowych kontaktów, relacji z rówieśnikami, pełnienia ról społecznych,<br>-uczenie radzenia sobie z negatywną presją rówieśniczą,<br>-stwarzanie sytuacji wychowawczych umożliwiających przyjmowanie odpowiedzialności i konsekwencji za swoje postępowanie,<br>- uczenie konstruktywnego rozwiązywania problemów, konfliktów,<br>- korzystanie z pomocy pedagoga, psychologa, |

| | |
|---|---|
| | - aktywizowanie uczniów wobec zadań wspomagających w trudnych sytuacjach rodzinnych.<br><br>**3. Realizacja na przedmiotach.**<br><br>- organizowanie sytuacji zadaniowych sprzyjających otwartości i szczerości w mówieniu o sobie i innych, dokonywanie samooceny, wyrażanie przekonań,<br>- rozwijanie umiejętności słuchania, nazywania własnych odczuć, doboru argumentów i uzasadnień oraz obrony własnego stanowiska,<br>- wykorzystanie w pracy dydaktycznej metod aktywnych, gier psychologicznych.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- działalność kół wolontariatu,<br>- powołanie grup „psychoedukacyjnych”,<br>- imprezy klasowe np. „Dzień chłopaka”, plebiscyt na najmilszego ucznia, itp. |
| **Przygotowanie uczniów do kreatywności, rozwoju zainteresowań i uzdolnień** | **1. Realizacja w kontaktach osobowych – relacje U-N, N-U, U-U.**<br><br>- poznajemy swoje zainteresowania – rozmowy podczas przerw, przed i po lekcjach,<br>- zachęcanie do aktywności dotyczącej ujawniania oczekiwań, zainteresowań, pokazanie, że nie wszystko musi być narzucone młodzieży, że ona sama może tworzyć dla siebie ciekawe plany. |

| | |
|---|---|
| | **2. Realizacja na lekcjach wychowawczych.**<br><br>- pokazanie jak można spędzić wolny czas, jak stawać się kimś interesującym przez posiadanie różnych zamiłowań,<br>- pomnażanie dorobku artystycznego młodzieży przez własną twórczość – pisaną, mówioną, plastyczną, muzyczną itp.,<br>- aspiracje kulturalne młodzieży, przejaw rozwoju osobowości i pogłębiania wiedzy, kontaktów społecznych, udział w seansach filmowych, sztukach teatralnych, wystawach, spotkaniach, planowanie imprez szkolnych.<br><br>**3. Realizacja na przedmiotach.**<br><br>- systematyczne wyrabianie u uczniów twórczego stosunku do własnych metod pracy i ocena skuteczności tych metod,<br>- weryfikacja zainteresowań młodzieży przez: wybór zajęć fakultatywnych, udział w olimpiadach przedmiotowych, konkursach,<br>- pobudzanie zainteresowań tym co dzieje się na świecie, zachęcanie do samodzielnego poszukiwania odpowiedzi na zagadkowe pytania,<br>- rozszerzanie zainteresowań np. „problemami odnowy człowieka i środowiska', „tajemnice kosmosu", itp.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- praca w kołach zainteresowań, przygotowanie uczniów do konkursów,<br>- przygotowanie wystaw, prac i zbiorów uczniowskich,<br>- tworzenie klubów o wspólnych zainteresowaniach,<br>- wydawanie gazetek szkolnych,<br>- prowadzenie strony Internetowej Szkoły,<br>- urządzanie spotkań z ciekawymi ludźmi,<br>- prezentacja swojego hobby,<br>- udział w konkursach tematycznych, środowiskowych,<br>- „Szkolny przegląd talentów", |

| | |
|---|---|
| | -przygotowanie oprawy artystycznej do uroczystości szkolnych,<br>- wycieczki klasowe do muzeów, na wystawy,<br>- wycieczki krajoznawczo – turystyczne,<br>-zajęcia sportowe,<br>-zagraniczna wymiana młodzieży w ramach realizacji projektów edukacyjnych,<br>-praca w organizacjach młodzieżowych, klubach sportowych, zespołach muzycznych. |
| **Podejmowanie ról w strukturach samorządu szkolnego, podejmowanie samodzielnych inicjatyw na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego.** | **1. Realizacja w kontaktach osobowych**<br>**– relacje U-N, N-R, U-U.**<br><br>- rozmowy pomiędzy N-U na temat zakresu praw i obowiązków, podejmowania decyzji, odpowiedzialności za pełnione funkcje,<br>- pomoc w planowaniu pracy i w organizacji wyborów do samorządu klasowego, szkolnego,<br>- czuwanie nad rytmicznością wykonywania zaplanowanego zadania,<br>- zachęcanie i motywowanie uczniów do działalności na rzecz środowiska.<br><br>**2. Realizacja na godzinach wychowawczych.**<br><br>- organizowanie spotkań społeczności uczniowskiej z dyrekcją, podczas których omawiane byłyby najważniejsze problemy pracy szkoły,<br>- realizacja przez wszystkich uczniów nadrzędnego celu – misji szkoły,<br>- wypracowanie demokratycznego stylu kierowania klasą,<br>- zorganizowanie pomocy uczniom mającym trudności w nauce,<br>-wyłonienie wolontariuszy prowadzących działalność w środowisku lokalnym,<br>- podejmowanie akcji o charakterze społeczno-kulturalnym, ekologicznym, charytatywnym, profilaktycznym na terenie szkoły i środowiska, |

| | |
|---|---|
| | - udział w życiu społeczno-kulturalnym, kraju: włączanie się w obchody uroczystości państwowych np. 3 Maja, 11 listopada ( patrz załącznik: WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE)<br>- kształtowanie nawyku kulturalnego zachowania się w życiu publicznym. Modele kulturalnego spędzania wolnego czasu,<br>- umiejętność wyboru dobrego filmu, spektaklu, audycji telewizyjnej i radiowej,<br>- aspiracje kulturalne młodzieży i możliwość ich realizacji .<br><br>**3. Realizacja na przedmiotach.**<br><br>- samorządność szkolna formą edukacji społecznej młodego pokolenia, – dyskusja,<br>- odpowiedzialność za pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego, własne obserwacje, dyskusje,<br>- poznawanie tradycji, kultury innych narodów,<br>- cele i motywy społecznej działalności – dyskusja, własny przykład,<br>- promowanie aktywności, przedsiębiorczości.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- włączanie kół zainteresowań i organizacji szkolnych do działalności samorządu,<br>- wykorzystanie inicjatyw młodzieży w organizowaniu imprez kulturalnych szkoły, środowiska,<br>- wspólne planowanie zadań, branie odpowiedzialności za organizację wycieczek,<br>- samoobserwacja, tworzenie dobrej atmosfery i nawyku kulturalnego zachowania się. |

| | |
|---|---|
| **Przejmowanie odpowiedzialności za własny rozwój, samodzielne organizowanie procesu uczenia się, kształcenia umiejętności radzenia sobie z trudnościami.** | **1. Realizacja w kontaktach osobowych.**<br><br>- tworzenie atmosfery wspólnego zrozumienia i porozumiewania się,<br>- wspieranie i wzmacnianie wiary we własne siły,<br>- motywowanie i zachęcanie do realizacji planów życiowych, aspiracji itp.<br>- takt, akceptacja, delikatność i dyskrecja w postępowaniu z drugim człowiekiem.<br><br>**2. Realizacja na godzinach wychowawczych.**<br><br>-zapoznanie uczniów z informacjami, regulaminem i rozporządzeniami dotyczącymi przebiegu egzaminu dojrzałości,<br>- rozumienie warunków i potrzeby własnego rozwoju,<br>-rozwijanie umiejętności samooceny i samokrytycyzmu,<br>-dostrzeganie własnych kompleksów, trudności. blokad w procesie uczenia, analizowanie ich przyczyn,<br>-rozwijanie poczucia własnej wartości i tolerancji wobec ‘”inności”,<br>-kształtowanie postaw życiowych zgodnych z ideą fair play,<br>-mediacje rówieśnicze, przygotowanie uczniów mediatorów,<br>-wskazywanie uczniom możliwości, sposobów technik uczenia się, przynoszących sukcesy,<br>-wyrabianie postawy odpowiedzialność i ponoszenie konsekwencji za swoje postępowanie,<br>-zachęcanie uczniów do uczestnictwa w projektach edukacyjnych z EFS. |

| | |
|---|---|
| | **3. Realizacja na przedmiotach.**<br><br>- udział uczniów w planowaniu pracy dydaktycznej, w przygotowaniu zagadnień i tematów do opracowania na lekcjach i w domu,<br>- rozwijanie umiejętności współdziałania poczucia indywidualnej i zespołowej odpowiedzialności wzajemnej pomocy i organizacji pracy,<br>- organizacja pracy z uczniem zdolnym, powołanie tzw. „asystentów naukowych", włączanie ich w proces uczenia,<br>- pełne wykorzystanie walorów wychowawczych, zachęt i bodźców, motywacyjnej roli oceny do samodzielnego uczenia się i dążenia do sukcesów życiowych,<br>- stosowanie systemu nagród,<br>- praca z uczniem mającym trudności w nauce, poznawanie predyspozycji psychicznych, współpraca z placówkami specjalistycznymi.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- praca w kołach naukowych nowoczesnymi metodami,<br>- organizacja konkursów przedmiotowych,<br>- organizacja zawodów sportowych,<br>- promowanie uczniów zdolnych mających wybitne osiągnięcia,<br>- wycieczki przedmiotowe, „Odwiedzamy wyższe uczelnie". |

**Poziom: Klasa III**

Hasło wiodące: **Dojrzałość / decyzje / wybory**

| Cele wychowania | Zadania / Formy realizacji/ |
|---|---|
| **Przygotowanie do życia we współczesnym świecie. Godne reprezentowanie szkoły w środowisku lokalnym.** | **SFERA DZIAŁALNOŚCI WYCHOWAWCZEJ NAUCZYCIELA.**<br><br>**1. Realizacja w kontaktach osobowych**<br>**- relacje N-U, U-N, U- R.**<br>- wymiana poglądów na temat znaczenia nauki w życiu człowieka,<br>- dyskusja o różnych postawach ludzkich,<br>- dylematy planów życiowych,<br>- troska o dobre imię szkoły, regionu, kraju,<br>- przestrzeganie ustaleń, norm, wchodzenie w dojrzałe role społeczne.<br><br>**2. Realizacja na godzinach wychowawczych.**<br><br>-rozwijanie umiejętności społecznych, przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,<br>-świat, w którym żyjemy- przygotowanie uczniów do włączenia się do życia w społeczeństwo informatyczne,<br>-kreowanie wzorca obywatela funkcjonującego w zglobalizowanej rzeczywistości przy zachowaniu tożsamości indywidualnej i narodowej,<br>-wspieranie młodzieżowych liderów, wolontariuszy działających w środowisku lokalnym,<br>-promowanie i wspieranie młodzieży działającej w życiu kulturalnym środowiska,<br>-wprowadzenie nowatorskich pomysłów wzbogacających życie szkoły na różnych polach jej działania,<br>- problemy odpowiedzialności prawnej obywatela (patrz załącznik WYCHOWANIE PATRIOTYCZNE). |

| | |
|---|---|
| | **3. Realizacja na przedmiotach.**<br><br>- rozwijanie kluczowych umiejętności np. w rozwiązywaniu problemów,<br>- umiejętności pracy w zespołach,<br>- wyszukiwanie informacji,<br>- umiejętność wykorzystania technologii informacyjnej,<br>- umiejętność komunikacji społecznej.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>-godne reprezentowanie szkoły w uroczystościach środowiskowych,<br>-podejmowanie działań w organizacjach pozarządowych na rzecz dzieci i młodzieży,<br>-samodzielne podejmowanie inicjatyw i akcji np. pomagamy dzieciom chorym, ludziom starszym itp.<br>- działalność w ramach wolontariatu. |
| **Podejmowanie decyzji, dokonywanie wyborów.** | **1. Realizacja w kontaktach osobowych.**<br><br>- rozmowy indywidualne na temat znajomości regulaminu matur,<br>- różnice między nauką w szkole a na uczelni,<br>- konsultacje indywidualne dotyczące wyboru kierunku studiów,<br>- obserwacja losów absolwentów.<br><br>**2. Realizacja na lekcjach wychowawczych.**<br><br>- dyskusje: *Co mnie czeka po maturze?*, *Mój przyszły zawód to wybór własny, rodziców czy szkoły?*, *Możliwości realizacji własnych celów, sukces w życiu.* |

| | |
|---|---|
| | - zdobywanie wiedzy o wybranym kierunku studiów,<br>-korzystanie z dostępnej informacji: informatory, broszury, strony internetowe uczelni, czasopisma,<br>- jak zdawali nasi absolwenci<br>- warsztaty w CIiPKZ w Tarnobrzegu, spotkania z pedagogiem, psychologiem,<br>- kontakty z uczelniami, pracownikami naukowymi studentami,<br>- udział w akcji „drzwi otwartych uczelni”,<br>- inne możliwości zdobycia zawodu, szkoły policealne, pomaturalne, kursy,<br>- rynek pracy – bezrobocie, poszukiwanie pracy,<br>- poznanie formuły przygotowania dokumentów np. cv, list motywacyjny,<br>- współpraca z poradnią P-P, z CIiPKZ,<br>- ukazanie młodzieży taktyki działania w realizacji własnych celów,<br>- dyskusje na temat twórczego myślenia, rozwiązywania problemów, wyciągania wniosków z nieuniknionych błędów,<br>- kształtowanie postawy kierowania własnym rozwojem, dokonywania ciągłych wyborów, podejmowania decyzji i zmian we własnym życiu.<br><br>**3. Realizacja na przedmiotach.**<br><br>- rola zajęć fakultatywnych a wybór kierunku studiów,<br>- przygotowanie do egzaminów, rozmów kwalifikacyjnych,<br>- branie pełnej odpowiedzialności za naukę i przygotowanie do studiów i zawodu,<br>- analiza aktualnych wyników nauczania pod kątem wyboru przedmiotów maturalnych.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- koła zainteresowań,<br>- rozwiązywanie arkuszy egzaminacyjnych, |

| | |
|---|---|
| | - sprawdzanie predyspozycji osobowościowych w CIiPKZ,<br>- wycieczki zawodoznawcze na uczelnie, do zakładów pracy,<br>- korzystanie z pomocy doradców zawodowych<br>-współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, z urzędem pracy, z instytucjami i zakładami pracy. |
| **Umiejętność oceny własnych zdolności, reagowanie na potrzeby drugiego człowieka. Kształcenie umiejętności radzenia sobie ze stresem.** | **1. Realizacja w kontaktach osobowych**<br>**– relacje N-U, U-U, N-R.**<br>- kształtowanie refleksyjnej postawy wobec siebie i innych, wyrażanie opinii, poglądów,<br>- umiejętność wzajemnego słuchania,<br>- udzielanie informacji, pomocy, wczuwanie się w sytuację drugiej osoby.<br>**2. Realizacja na lekcjach wychowawczych.**<br>- kształtowanie partnerstwa, świadomej dyscypliny, oceny własnego postępowania w szkole i poza szkołą – dyskusja,<br>- roztaczanie opieki nad kolegami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej (np. zdrowotnej),<br>- „Co dominuje w stosunkach międzyludzkich?” (obojętność – życzliwość, miłość – zazdrość, akceptacja czy niechęć, szczerość – zakłamanie itp.),<br>-wyłonienie i nagradzanie liderów prowadzących działalność kulturalną, społeczną, charytatywną, profilaktyczną,<br>-reprezentowanie szkoły na festiwalach, uroczystościach w środowisku lokalnym, w kraju i za granicą,<br>- kontrola nad stresem,<br>- wykorzystanie w życiu skutecznych technik radzenia sobie ze stresem,<br>- stres egzaminacyjny – umiejętność przygotowania się do egzaminów, dobór indywidualnych technik relaksacyjnych. |

| | |
|---|---|
| | **3. Realizacja na przedmiotach.**<br><br>- organizacja pracy umysłowej w okresie przygotowawczym do egzaminów,<br>- znajomość regulaminu matur.<br><br>**4. Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych.**<br><br>- kontynuowanie wolontariatu,<br>- aktywne spędzanie wolnego czasu (według zainteresowań),<br>- reagowanie na potrzeby drugiego człowieka np. pomoc koleżeńska w nauce, w przypadkach losowych,<br>- rozwijanie umiejętności samokształcenia,<br>- samodzielne organizowanie imprez szkolnych, np. studniówki,<br>- przygotowanie dokumentów aplikacyjnych na wyższe uczelnie. |

## W Y C H O W A N I E  P A T R I O T Y C Z N E

**K l a s a  I**

**Hasło wiodące: Poczucie tożsamości narodowej**

| Obszar oddziaływań wychowawczych | Cele wychowania patriotycznego |
|---|---|
| **Realizacja w kontaktach osobowych- relacje N-U, U-U** | ➢ tworzenie atmosfery wspólnego rozumienia pojęcia „reprezentuję szkołę", jestem uczniem LO im. M. Kopernika – to zobowiązuje,<br>➢ motywowanie uczniów do zaangażowania się i uczestnictwa w uroczystościach szkolnych, państwowych,<br>➢ Kształtowanie postawy szacunku wobec Hymnu Narodowego, symboli państwowych, religijnych, szkolnych,<br>➢ kształtowanie godnej postawy wobec Sztandaru szkoły, ceremoniału szkolnego,<br>➢ rozbudzanie dumy narodowej. |
| **Realizacja na godzinach wychowawczych** | **Tematyka lekcji wychowawczych - propozycje**<br>❑ Historia szkoły i jej tradycje są podmiotem szczególnego szacunku, pamięci i zobowiązania.<br>❑ „Mój kraj, moja Polska" – utożsamianie się z pojęciami.<br>❑ Godność narodowa i patriotyczna.<br>❑ Sylwetki wybitnych ludzi w dziedzinie sztuki, kultury, nauki zasłużonych dla miasta.<br>❑ Film, teatr, itp. jako środki przekazu wartości i tradycji narodowej.<br>❑ Miejsca pamięci tradycji i kultury w najbliższym otoczeniu.<br>❑ Inne.<br><br>**Z a d a n i a** |

| | |
|---|---|
| **Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych** | • Zwiedzanie szkoły – opieka nad tablicami pamiątkowymi, tablami.<br>• Wyjścia na wystawy, koncerty, spektakle teatralne związane z tradycją narodową.<br>• „lekcje patriotyzmu” w muzeum, bibliotece, itp.<br>• Udział w uroczystościach państwowych organizowanych w szkole i na terenie miasta.<br>• Organizowanie konkursów wiedzy o szkole.<br>• Odwiedzanie miejsc pamięci, tradycji i kultury narodowej.<br>• Organizowanie spotkań z zasłużonymi ludźmi w kulturze, nauce, życiu społecznym.<br>• Promowanie szkoły w środowisku poprzez udział w festiwalach( np. kultury chrześcijańskiej, konkursach, zawodach sportowych).<br>• inne |

**K l a s a II**

**Hasło wiodące: Postawy patriotyczne oraz obywatelskie**

| **Obszar oddziaływań wychowawczych** | **Cele wychowania patriotycznego** |
|---|---|
| ***Realizacja w kontaktach osobowych- relacje N-U, U-U*** | ➢ Przestrzeganie demokratycznych form współżycia, zasad dyscypliny i społecznej postawy ucznia.<br>➢ Kształtowanie umiejętności uczestnictwa w dialogu, w tym prezentacji własnego stanowiska i jego obrony.<br>➢ Dbałość o kulturę słowa.<br>➢ Rozwijanie partnerstwa, taktu, życzliwości , dyskrecji w stosunkach między ludźmi.<br>➢ Kształtowanie postawy gotowości niesienia pomocy potrzebującym. |

| | |
|---|---|
| ***Realizacja na godzinach wychowawczych*** | ➢ Wykorzystanie inicjatywy młodzieży w planowaniu pracy wychowawczej.<br><br>**Tematyka lekcji wychowawczych - propozycje**<br><br>❑ Historia i tradycja własnej rodziny na tle historii i tradycji regionu, jej pochodzenia (poszukiwanie korzeni).<br>❑ Prawa i obowiązki człowieka, obywatela, ucznia.<br>❑ Troska o dobre imię swojego kraju.<br>❑ Dawne i współczesne rozumienie pojęcia „honor Polaka”.<br>❑ Identyfikowanie się z obowiązkami patriotycznymi.<br>❑ Wybitni twórcy sztuki, kultury, nauki, ludzie życia.społecznego naszego regionu<br>❑ Nabywanie praw obywatelskich i wchodzenie w dojrzałe role społeczne.<br>❑ Wspólne wyszukiwanie podstawowych norm moralnych i prawnych sprzyjających w życiu obywatelskim (np. prawość, poszanowanie cudzej własności, odpowiedzialność za słowa i czyny).<br>❑ Inne. |
| ***Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych*** | **Zadania pracy wychowawczej**<br>• Zapoznanie z miejscami i instytucjami istotnymi dla naszego państwa.<br>• Wycieczki do Sejmu, Senatu, Muzeum Hymnu Narodowego, itp.<br>• „Lekcje patriotyzmu” – np. w Muzeum Powstania Warszawaskiego, obóz koncentracyjny, pomniki walk narodowych, itp.<br>• Wędrówki, rajd szlakami walk partyzantów.<br>• Udział w biegach np. sławnych sportowców.<br>• Wolontariat – pomoc ludziom potrzebującym. |

| | |
|---|---|
| | • Udział w wyborach.<br>• Podejmowanie inicjatyw, działań społecznych na rzecz szkoły i środowiska. |

**K l a s a III**

**Hasło wiodące: Człowiek we współczesnym świecie**

| **Obszar oddziaływań wychowawczych** | **Cele wychowania patriotycznego** |
|---|---|
| ***Realizacja w kontaktach osobowych - relacje N-U, U-U*** | ➢ Szanowanie i ochrona godności własnej i cudzej w relacjach życia szkolnego i pozaszkolnego.<br>➢ Odkrywanie wartości uniwersalnych i budowanie hierarchii wartości we własnym życiu.<br>➢ Kształtowanie postawy umiejętnej obrony własnych poglądów i wartości.<br>➢ Poszukiwanie naszego miejsca w kulturze europejskiej.<br>➢ Kształtowanie świadomości zmienności etapów i kolei życia ludzkiego.<br><br>**Tematyka lekcji wychowawczych - propozycje**<br>❑ Troska o dobre imię swojego kraju – dyskusja.<br>❑ Model współczesnego Polaka.<br>❑ Emigracja a patriotyzm.<br>❑ Tożsamość narodowa a asymilacja Polaków na emigracji.<br>❑ Tolerancja odmienności narodowych, kulturowych, wyznaniowych, płciowych, rasowych, światopoglądowych.<br>❑ Zagrożenia współczesnego człowieka.<br>❑ Nasze aspiracje i cele życiowe.<br>❑ Kontynuowanie tradycji chrześcijańskich w różnych dziedzinach życia. |

| | |
|---|---|
| ***Realizacja na godzinach wychowawczych*** | ❑ Lekcje z udziałem zaproszonych gości „świadków historii”.<br>❑ Polscy twórcy związani z tradycja narodową.<br>❑ Normy moralne i prawne – odpowiedzialność prawna obywatela.<br>❑ Pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego.<br>❑ Niesienie pomocy społeczeństwom objętym wojną, klęskami żywiołowymi, itp.<br>❑ Inne. |
| ***Realizacja na zajęciach pozalekcyjnych*** | **Zadania**<br>• Współorganizowanie z różnymi jednostkami itp. uroczystości, wieców, spotkań, sesji naukowych o charakterze patriotycznym.<br>• Współpraca ze Związkiem Sybiraków.<br>• Współorganizowanie z Rzeszowskim Oddziałem IPN sesji historycznych.<br>• Organizowanie okolicznościowych wystaw, konkursów, przedstawień, itp.<br>• Zwiedzanie naszego kraju – zapoznanie z korzeniami państwowości polskiej.<br>• Nawiązanie kontaktów z młodzieżą za granicą (wymiana młodzieży, wycieczki, obozy, korespondencja, itp.<br>• Organizowanie Dnia Europy, Dnia Języków Obcych, itp. w szkole i w mieście.<br>• Twórcza aktywność młodzieży – literacka, plastyczna, społeczna dotycząca problemów współczesnego Polaka-Europejczyka.<br>• Udział w konkursach naukowych, kulturalnych o charakterze międzynarodowym.<br>• Działanie młodzieży w organizacjach, fundacjach na rzecz dzieci i młodzieży.<br>• inne |

# IX. PROPOZYCJA TEMATÓW GODZIN WYCHOWAWCZYCH

**Klasa I**

1. Integracja zespołu klasowego.
2. Prawa i obowiązki ucznia.
3. Tworzenie zasad pracy z klasą.
4. Zawarcie kontraktu klasowego.
5. Zasady prawidłowej komunikacji (z uwzględnieniem teleinformacji).
6. Rozpoznawanie i wyrażanie uczuć.
7. Alkohol a inne substancje uzależniające.
8. Jak być asertywnym? Sztuka odmawiania.
9. Jak uczyć się aby się nauczyć? Poznawanie skutecznych sposobów uczenia się.
10. Palenie papierosów i jego skutki dla organizmu człowieka .
11. Zdrowe i dobre życie.
12. Gdzie szukać pomocy?
13. Przeciwdziałanie zachowań agresywnych.
14. Dlaczego zachowujemy się agresywnie?
15. Jak sobie radzić z agresją i przemocą?
16. Moje zainteresowania.
17. Dokuczanie- problemem grupy.
18. Moje relacje z rodzicami.
19. Znaczenie miłości w życiu człowieka.
20. Poczucie własnej wartości .
21. Jak pomagać innym?- zorganizowanie form pomocy koleżeńskiej.
22. Poznaję swoje sposoby zachowania – asertywność, uległość, agresja.
23. Rozwijanie zasad dobrego zachowania.
24. Tradycje uroczystości rodzinnych.
25. Jak obchodzimy święta narodowe w swojej miejscowości.
26. Historia i tradycja szkoły.
27. Zapoznanie z sylwetką patrona szkoły .
28. Jak bezpiecznie spędzać czas wolny?
29. Dlaczego młodzi ludzie sięgają po środki odurzające?

30. W jaki sposób dbać o higienę ciała i umysłu?
31. Jakie książki i czasopisma lubię czytać?
32. Lekcja z ciekawą książką – promocja ulubionej książki .
33. Jak bezpiecznie korzystać z Internetu? Cyberprzemoc.
34. Czy telewizor i komputer zastąpią rodzinne rozmowy?
35. Moje zainteresowania, uzdolnienia i możliwości.
36. Poznawanie różnych zawodów.
37. Jak widzą mnie inni?
38. AIDS – czy jesteś tolerancyjny?
39. Ja w rodzinie.
40. Mówienie Nie! – zachowania asertywne.
41. Wzmacnianie poczucia własnej wartości.
42. Tradycje uroczystości rodzinnych w moim domu.
43. Marzenia – jak je realizować?
44. Jestem przyszłym obywatelem swojego kraju.
45. Jak i dlaczego należy dbać o środowisko naturalne.
46. Przypomnienie aktualnie obowiązujących zasad organizacyjnych i zasad pracy w szkole i w klasie.
47. Jak prosić o pomoc.

**Klasa II**

1. Przypomnienie zasad WSO, sporządzenie kontraktu klasowego.
2. Jak wyrażamy szacunek wobec osób starszych, rodziców i nauczycieli?
3. Patron szkoły. Czym jest patriotyzm?
4. Jak czcimy pamięć o tych, którzy odeszli?
5. Jak uzyskać dobre wyniki w nauce?
6. Wpływ sztuki na człowieka – jakich wrażeń dostarcza, a jakie przeżycia wzbogaca?
7. Dlaczego należy unikać nudy – poznawanie nowych miejsc spędzania wolnego czasu.
8. Znaczenie rodziny – prawa i obowiązki członków rodziny.
9. Problemy współczesnego człowieka – uczenie umiejętności radzenia sobie z problemami w szkole, środowisku, rodzinie.
10. Jak umiejętnie wyrazić swoje uczucia?
11. Tolerancja – inny nie znaczy gorszy.
12. Szczęście a miłość.
13. Mity o alkoholu.
14. Narkotyki – NIE!
15. Ja i Internet.
16. Historia i tradycje szkolne.
17. Jak rozwijać swoje zdolności i zainteresowania?
18. Doskonalenie komunikacji interpersonalnej.
19. Asertywność – sztuka odmawiania.
20. Moje poczucie wartości.
21. Ja i moja rodzina.
22. Rola autorytetu w życiu człowieka.
23. Wpływ masmediów na osobowość człowieka. Cyberprzemoc.
24. Co to jest złość?
25. Nasze życie uczuciowe.
26. Palenie papierosów i jego skutki dla organizmu człowieka.
27. Etapy podejmowania decyzji.
28. Jak sobie radzić z agresją i przemocą?
29. Co to jest przyjaźń?
30. Miłość a zakochanie.

31. Konflikty w rodzinie.
32. Postawy wobec cierpienia, choroby.
33. Uzależnienie od alkoholu.
34. Umiejętność odpoczynku i świętowania.
35. Rozwijanie twórczości.
36. Rozwijanie empatii i zrozumienia.
37. Zaburzenia w odżywianiu – anoreksja i bulimia.
38. Jaki jestem?
39. Postawy wobec śmierci.
40. Moja postawa wobec AIDS.
41. Czym jest praca dla człowieka.
42. Prawo – przywilej czy obowiązek.
43. Jak zyskać przyjaciół i powodzenie w życiu.
44. Człowiek i przyroda – wrogowie, czy przyjaciele.
45. Jestem asertywny.
46. Przypomnienie aktualnie obowiązujących zasad organizacyjnych i zasad pracy w szkole i w klasie.
47. Budowanie na nowo relacji w klasie, budowanie klimatu bezpieczeństwa.
48. Jak prosić o pomoc i gdzie jej szukać.

**Klasa III**

1. Oczekiwania i życzenia uczniów.
2. Moje więzi ze szkołą jako środowiskiem społecznym.
3. Znaczenie koncentracji w procesie uczenia.
4. Jak radzić sobie ze stresem?
5. Komunikacja werbalna i niewerbalna.
6. Mechanizmy uzależnienia od alkoholu.
7. Mechanizmy uzależnienia od środków odurzających.
8. Ćwiczenia zachowań asertywnych.
9. Rodzina z problemem alkoholowym.
10. Samopoznanie.
11. Kobiecość i męskość.
12. Miłość i odpowiedzialność.
13. Konflikty w rodzinie.
14. Postawy wobec ludzi niepełnosprawnych.
15. Jak wykorzystać czas wolny od nauki?
16. Przeciwdziałanie agresji.
17. Wybór zawodu.
18. Człowiek wobec przyrody.
19. Empatia i pomoc potrzebującym.
20. Czy media są źródłem przemocy?
21. Moje hobby i zainteresowania.
22. Tolerancja i obojętność.
23. Wpływ choroby na rodzinę.
24. Uczucia, emocje, postawa.
25. AIDS- tolerancja.
26. Umiejętność komunikowania się.
27. Przyjaźń czy miłość?
28. Umiejętność rozwiązywania konfliktów.
29. Czy kompleksy utrudniają życie?- psychozabawa.
30. Ja i moje wartości.
31. Zdrowe i dobre życie.

32. Narkotyki i co dalej?
33. Za co czuję się odpowiedzialny?
34. Jak podejmować decyzje?
35. Określenie cech charakteru- mój temperament.
36. Wpływ muzyki na osobowość człowieka.
37. Jak uczyć się szybko, dobrze, i bez wysiłku?
38. Metody aktywnego poszukiwania pracy.
39. Jak pisać ofertę pracy i rozmawiać z pracodawcą?
40. Czasopisma młodzieżowe.
41. Co to jest patriotyzm?
42. Kultura a subkultura .
43. Co i dlaczego powinniśmy wiedzieć o sektach?
44. Poznajemy i akceptujemy prawa człowieka
45. Co każdy powinien wiedzieć o Unii.
46. Uczę się akceptacji siebie .
47. Nauka, zawód, praca.
48. Budowanie na nowo relacji w klasie, budowanie klimatu bezpieczeństwa.
49. Przypomnienie aktualnie obowiązujących zasad organizacyjnych i zasad pracy w szkole i w klasie.

**UWAGA!**

**Nie należy ograniczać się do realizacji celów, tematyki i zadań przewidzianych dla danego poziomu klas, lecz elastycznie w miarę zaistniałej sytuacji realizować zakres tematyczny pozostałych poziomów Formy realizacji poszczególnych celów zadań i tematyki każdy nauczyciel (nie tylko wychowawca) dobiera i indywidualnie.**

# X. PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH SKIEROWANYCH DO MŁODZIEŻY

## A. Profilaktyka zdrowotna – tworzenie warunków zdrowego stylu życia i aktywności uczniów

| Strategia działań profilaktycznych | Formy realizacji (metody) | Termin realizacji | Realizatorzy/ Uczestnicy | Ewaluacja |
|---|---|---|---|---|
| DZIAŁANIA INFORMACYJNO - EDYKACUJNE<br><br>1. Zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego w szkole i domu. | ▪ Czuwanie nad bezpieczeństwem na terenie szkoły.<br>▪ Dyżury nauczycieli w czasie przerw lekcyjnych.<br>▪ Zapewnienie bezpieczeństwa na wycieczkach klasowych, zielonych szkołach, uroczystościach, imprezach szkolnych, zawodach sportowych, wyjściach do kina, teatru, itp.<br>▪ Lekcje wychowawcze o przemocy, agresji i sposobach radzenia sobie z nimi. | Okres realizacji programu | Wszyscy nauczyciele | Ankiety<br>Obserwacja |
| 2. Kształtowanie odpowiedzialności za stan własnego zdrowia i innych osób (z uwzględnieniem najbliższej rodziny) - dbałość o harmonijny rozwój psychofizyczny.<br>Z uwzględnieniem panującej pandemii COVID 19 | ▪ Godziny wychowawcze, lekcje biologii, lekcje wychowania do życia w rodzinie, których tematyka dotyczy okresu dojrzewania.<br>▪ Spotkania z lekarzami i pielęgniarką szkolną.<br>▪ Spotkania z rodzicami – ekspertami w tej dziedzinie.<br>▪ Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy: nawyków higieny życia codziennego, higieny pracy umysłowej, dbałości o wygląd zewnętrzny.<br>▪ Zdrowy styl życia, prawidłowe odżywianie, aktywny wypoczynek, rekreacja, turystyka, itp.<br>▪ Lekcje i zajęcia warsztatowe z pracownikami PPP.<br>▪ Realizacja programów profilaktyki. | jw. | Wszyscy nauczyciele<br>Uczniowie klas I-III | Rozmowa z uczniami, ankiety, obserwacje, dziennik zajęć lekcyjnych |
| 3. Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym. | ▪ Pomoc koleżeńska w nauce.<br>▪ Indywidualna pomoc i opieka nad uczniami posiadającymi opinię z PPP.<br>▪ Godziny wychowawcze dotyczące asertywności i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.<br>▪ Indywidualne rozmowy pedagoga z uczniami, mające na celu | jw. | jw. | Rozmowa<br>Obserwacja |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | rozładowanie napięcia emocjonalnego, powstałego na tle niepowodzeń szkolnych, konfliktów z rodzicami lub rówieśnikami. | | | |
| 4. Profilaktyka chorób XXI wieku | ▪ Spotkania z pracownikami Służby zdrowia, SANEPID-u na temat HIV-AIDS, COVID-19.<br>▪ Program „Wybierz Zycie – pierwszy krok”, rak szyjki macicy.<br>▪ Anoreksja, bulimia – choroby nieprawidłowego odżywiania się.<br>▪ Depresja młodzieżowa.<br>▪ Zaburzenia emocjonalne, lęki, nerwice.<br>▪ Spotkania z lekarzami różnych specjalności.<br>▪ Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na godzinach wychowawczych, lekcjach biologii, wychowania fizycznego.<br>▪ Gazetki ścienne i ulotki.<br>▪ Udział w ogólnopolskich akcjach prozdrowotnych. | jw. | jw. | Ankieta |

**B.** Działania zorientowane na osobę i wspieranie jej rozwoju.

| **Strategia działań profilaktycznych** | **Formy realizacji (metody)** | **Termin realizacji** | **Realizatorzy/ Uczestnicy** | **Ewaluacja** |
|---|---|---|---|---|
| DZIAŁANIA INFORMACYJNO - EDYKACUJNE<br><br>1. Kształtowanie asertywnych postaw. | ▪ Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka asertywności.<br>▪ Realizacja na godzinach wychowawczych tematów dotyczących systemu wartości i kształtowania charakteru.<br>▪ Poprzez analizą postaw życiowych bohaterów literackich kształtować bądź korygować postawy moralne i myślenie wartościujące uczniów. | Cały okres realizacji programu | Wychowawcy<br>Uczniowie | Rozmowy<br>Ankiety<br>Obserwacje |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 2. Zapoznanie z zasadami komunikacji interpersonalnej. | ▪ Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy komunikacji werbalnej i pozawerbalnej. | jw. | | Rozmowy<br>Obserwacje |
| 3. Kształtowanie pozytywnego obrazu siebie. | ▪ Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka dotycząca samooceny i poczucia własnej wartości.<br>▪ Zajęcia warsztatowe na temat kształtowania obrazu własnego „Ja”<br>▪ Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych itp.) poprzez pochwały i nagrody.<br>▪ Wdrażanie uczniów do systematycznej pracy nad sobą i samowychowania. | jw. | | Obserwacje |
| 4. Zapobieganie **wagarom** | ▪ Monitorowanie frekwencji i absencji uczniów.<br>▪ Uświadomienie uczniom realizowania obowiązku nauki i konsekwencji prawnych.<br>▪ Przeprowadzenie pogadanek na temat niebezpieczeństw i skutków związanych z wagarowaniem.<br>▪ Przeprowadzenie ankiet w ramach klasy, związanych z przyczynami opuszczania zajęć lekcyjnych.<br>▪ Indywidualne rozmowy z uczniami często opuszczającymi zajęcia.<br>▪ Indywidualne rozmowy z rodzicami tychże uczniów.<br>▪ Organizowanie w ramach zespołów klasowych i pozaklasowych pomocy koleżeńskiej uczniom mającym problemy z opanowaniem materiału.<br>▪ Umożliwienie uczniom nie radzącym sobie z opanowaniem materiału zaliczenia go w późniejszym, umówionym terminie.<br>▪ Bieżące reagowanie na nieobecność uczniów.<br>▪ Konsekwentne rozliczanie uczniów z nieobecności na zajęciach lekcyjnych.<br>▪ Rozmowy z rodzicami.<br>▪ Przeprowadzanie zajęć integrujących zespół klasowy.<br>▪ Angażowanie wszystkich uczniów w przedsięwzięcia na rzecz klasy, szkoły, środowiska. | jw. | | Obliczanie frekwencji<br>Ankiety<br>Obserwacje |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 5. Kształtowanie praktycznych umiejętności komunikacyjnych, uwalniania ocen i sądów spod wpływu emocji – zapobieganie **wulgaryzmom.** | ▪ Uczenie młodzieży dobrych manier. Zwracanie uwagi w codziennych relacjach na wzajemne poszanowanie, dobry kontakt uczeń – uczeń, uczeń – nauczyciel, uczeń – rodzic.<br>▪ Stworzenie młodzieży okazji do publicznego wypowiadania się. Zachęcanie do udziału w dyskusji, otwartego wypowiadania swoich poglądów, jednoczesne uczenie umiejętności słuchania innych oraz poszanowania ich poglądów. | | | Obserwacje<br>Rozmowy |

## **C.** Przeciwdziałanie zjawisku agresji i przemocy.

| **Strategia działań profilaktycznych** | **Formy realizacji (metody)** | **Termin realizacji** | **Realizatorzy / Uczestnicy** | **Ewaluacja** |
|---|---|---|---|---|
| DZIAŁANIA EDUKACYJNO - INTERWENCYJNE<br><br>1.Kształtowanie poczucia własnej wartości i godności. | ▪ Przestrzeganie zasad współżycia opartego na godności i poszanowaniu wzajemnych praw.<br>▪ Rozbudzanie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności w relacjach międzyludzkich (w życiu codziennym).<br>▪ Lekcje wychowawcze na temat rozpoznawania i urzeczywistniania wartości m.in. godności, szacunku, tolerancji, tożsamości, wolności itp.<br>▪ Zajęcia dydaktyczne (godz. wychowawcza) poszerzające świadomość, na temat praw człowieka, uczące współżycia i współdziałania w grupie. | Cały okres realizacji programu | Wszyscy nauczyciele<br>Uczniowie | |
| 2. Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom na terenie szkoły.<br>Przeciwdziałanie agresji i przemocy. | ▪ Przestrzeganie zasad współżycia społeczności szkolnej.<br>▪ Przestrzeganie zakazu stosowania agresji podczas wszystkich imprez szkolnych. | jw. | Nauczyciele<br>Uczniowie | Wywiad<br>Ankieta<br>Obserwacje |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 3. Uświadomienie uczniom skutków prawnych związanych z występowaniem agresji | ▪ Spotkania z prawnikiem.<br>▪ Spotkania z policją.<br>▪ Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy obowiązków ucznia i odpowiedzialności za ich lekceważenie. | jw. | Pracownicy instytucji wspierających | Rozmowa<br>Obserwacja |
| 4. Zapobieganie cyberprzemocy | ▪ Dostarczanie wiadomości na temat niebezpieczeństw w sieci (korzystanie z forów czy blogów internetowych).<br>▪ Stalking komórkowy (nękanie).<br>▪ Spotkania z pracownikami Policji, Straży Miejskiej, psychologiem.<br>▪ Akcje plakatowe, konkursy.<br>▪ Pomoc ofiarom cyberprzemocy. | jw. | Nauczyciele<br>Pracownicy Policji, Straży miejskiej<br>Uczniowie | Rozmowa<br>Obserwacja |
| 5. Działania interwencyjne | Stosowanie procedur przewidzianych odpowiednio do ryzykownych zachowań uczniów:<br>▪ Wobec uczniów popełniających wykroczenia i czyny karalne.<br>▪ Wobec uczniów stosujących przemoc psychiczną i fizyczną nad słabszymi.<br>▪ Wobec uczniów wykazujących niepożądane zachowanie np. wandalizm, niszczenie mienia, kradzieże.<br>▪ Pomoc ofiarom agresji, praca wychowawcza ze sprawcą.<br>▪ Prowadzenie mediacji w sytuacjach konfliktowych. | Wg potrzeb | Wychowawcy<br>Pedagog | Rozmowa<br>Obserwacje<br>Wywiad |

**D.** Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły.

| **Strategia działań profilaktycznych** | **Formy realizacji (metody)** | **Termin realizacji** | **Realizatorzy/ Uczestnicy** | **Ewaluacja** |
|---|---|---|---|---|
| DZIAŁANIA EDUKACYNO – INTERWNENCYJNO-ALTERNATYWNE<br><br>1.Profilaktyka **antynikotynowa** – rozwijanie poczucia odpowiedzialności za drowie swoje i innych (z uwzględnieniem najbliższej rodziny) | ▪ Podejmowanie działań eliminujących palenie papierosów (przestrzeganie norm i zasad obowiązujących w szkole).<br>▪ Przekazywanie wiedzy na lekcjach przedmiotowych (m.in. biologii, chemii) na temat zjawiska nikotynizmu, jego szkodliwości i zagrożeniach.<br>▪ Włączenie się w ogólnopolskie akcje „Rzuć palenie” (listopad), „Światowy Dzień bez papierosa”(maj).<br>▪ Szkolne akcje plakatowe, inscenizacje. | Cały okres realizacji programu | Nauczyciele<br>Uczniowie | Obserwacje<br>Ankieta<br>Rozmowa |
| 2.Kształtowanie właściwych przekonań normatywnych dotyczących **picia alkoholu.** | ▪ Przestrzeganie norm dotyczących zakazu spożywania alkoholu na terenie szkoły, na wycieczkach oraz imprezach organizowanych przez szkołę.<br>▪ Edukacja rodziców w zakresie środków uzależniających, czynników warunkujących powstawanie nałogów.<br>▪ Upowszechnianie wśród młodzieży modelu życia i spędzania wolnego czasu bez alkoholu.<br>▪ Realizowanie dostępnych programów profilaktycznych np. „Ars.. czyli jak dbać o miłość „Uczenie umiejętności radzenia z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy. | jw. | Nauczyciele<br>Uczniowie<br>Rodzice | Rozmowa<br>Ankieta<br>Obserwacje<br>Wywiad |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 3.Przeciwdziałanie uzależnieniu młodzieży od **narkotyków i dopalaczy.** | • Diagnozowanie skali zjawiska zagrożenia uzależnieniami wśród uczniów.<br>• Dostarczenie uczniom wiedzy na temat konsekwencji brania narkotyków.<br>• Gromadzenie i rozpowszechnianie materiałów i nowoczesnych środków dydaktycznych na temat profilaktyki uzależnień:<br>*ulotki na temat negatywnych skutków zażywania narkotyków,<br>*gazetki ścienne z wykorzystaniem plakatów.<br>• Korzystanie z doświadczeń specjalistów poprzez:<br>*pozyskiwanie współpracowników z Poradni Pedagogiczno - Psychologicznej,<br>*indywidualne konsultacje uczniów z pedagogiem szkolnym<br>• Uczenie umiejętności odpierania nacisków zewnętrznych skłaniających do zażywania narkotyków i dopalaczy.<br>• Nasilenie propagandy wizualnej dotyczącej przeciwdziałania narkomanii:<br>*happeningi,<br>*dyskusje,<br>*Edukacja teatralna<br>*Spotkania z pracownikami Policji | jw. | Nauczyciele<br>Uczniowie<br>Pracownicy PPP | Rozmowa<br>Obserwacje |
| 4.Działania interwencyjne | • Pomoc młodzieży, która nadużywa substancji psychoaktywnych: leków, papierosów, alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych.<br>• Nawiązanie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w profilaktyce.<br>• Wskazanie miejsc w których można uzyskać profesjonalną pomoc ,<br>• Dostarczenie informacji, jak powinni zachować się w sytuacjach wymagających interwencji poprzez:<br>*ulotki,<br>*pogadanki, | Wg potrzeb | Wychowawcy<br>Pracownicy instytucji wspierających | Rozmowa<br>Obserwacje<br>Wywiad |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | *spotkania ze specjalistami<br>• Kierowanie do specjalistycznych placówek zajmujących się profilaktyką i terapią,<br>• Zastosowanie szkolnych procedur interwencyjnych. | | | |
| 5. Działania alternatywne | • Organizowanie szkolnych klubów: sportowych, turystycznych, itp.<br>• Zajęcia artystyczne – taniec, chór, zespoły muzyczne<br>• Działalność wolontariacka<br>• Zajęcia zgodnie z zainteresowaniami<br>• Uczenie planowania spędzania wolnego czasu | Cały okres realizacji programu | Wychowawcy | Obserwacja<br>Dzienniki zajęć pozalekcyjnych |

**UWAGA!**

**Nie należy ograniczać się do realizacji celów, tematyki i zadań przewidzianych dla danego poziomu klas, lecz elastycznie w miarę zaistniałej sytuacji realizować zakres tematyczny pozostałych poziomów Formy realizacji poszczególnych celów zadań i tematyki każdy nauczyciel (nie tylko wychowawca) dobiera i indywidualnie.**

# XI. OCZEKIWANE EFEKTY PROFILAKTYKI PIERWSZORZĘDOWEJ.

1. **Uczniowie mają szeroką wiedzę o:**
   - Problemach uzależnień i ich skutkach,
   - Związkach między odurzeniem a innymi chorobami, np. AIDS,
   - Niebezpieczeństwie jednoczesnego używania środków chemicznych, leków i alkoholu,
   - Wpływie środków odurzających na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport),
   - Skutkach prawnych, społecznych i ekonomicznych używania środków odurzających,
   - Placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych lub uzależnionych,
   - Placówkach i formach pomocy dla młodzieży uzależnionej,
   - Możliwościach alternatywnych spędzania czasu wolnego,
   - Aktach prawnych regulujących życie szkoły.

2. **Zmiany w postawach i zachowaniu. Uczniowie powinni:**
   - Postępować wg przyjętych norm moralnych i rozróżniać zagrożenia, jakie człowiek napotyka w swym życiu,
   - Przyjąć prawidłową postawę wobec używania środków odurzających,
   - Potrafić się przeciwstawić presji rówieśników,
   - Nawiązywać przyjaźń z rówieśnikami zachowującymi wolność od środków odurzających,
   - Mieć poczucie własnej wartości i pracować nad jej podnoszeniem,
   - Posiadać prawidłową motywację do pokonywania trudności,
   - Znać zasady dobrej komunikacji,
   - Potrafić określić i nazwać pozytywne i negatywne emocje,
   - Rozumieć, czym jest stres i wiedzieć, jak sobie z nim radzić,
   - Znać sposoby rozwiązywania konfliktów i osiągania kompromisu,
   - Rozumieć istotę zachowań asertywnych.

3. **Aktywność alternatywna uczniów. Uczeń:**
   - Włącza się do realizacji programów profilaktycznych,
   - Angażuje się w programy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej,
   - Uczestniczy w formach aktywności wykluczających używanie środków odurzających,
   - Pełni funkcje społeczne w szkole,
   - Podejmuje działania o charakterze wolontarystycznym.

4. **Pozytywne zmiany w funkcjonowaniu szkolnym. Uczeń:**
   - Osiąga pozytywne wyniki w nauce,
   - Podejmuje wartościowe działania edukacyjne, np.: konkursy, olimpiady, turnieje,
   - Uczestniczy w zajęciach sportowych lub innych nadobowiązkowych działaniach pozalekcyjnych,
   - Nie opuszcza zajęć szkolnych,
   - Pomaga słabszym uczniom w nauce,
   - Przestrzega postanowień statutu.

# XII. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO RODZICÓW.

| ZADANIA | FORMY REALIZACJI |
|---|---|
| 1. Informowanie rodziców o pracach szkoły. | – Zapoznanie rodziców ze Statutem Szkoły (w tym WSO), Programem Wychowawczym, Programem Profilaktycznym,<br>– Organizacja Dni Otwartych Szkoły. |
| 2. Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole. | – Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na zebraniach rodzicielskich,<br>– Indywidualne spotkania rodziców z wychowawcą,<br>– Indywidualne spotkania rodziców pedagogiem,<br>– Pisma informujące o obniżonej frekwencji,<br>– Indywidualne rozmowy rodziców z dyrektorem szkoły. |
| 3. Współpraca z rodzicami. | – Pomoc rodziców w organizowaniu imprez szkolnych,<br>– Systematyczna współpraca z Radą Rodziców. |
| 4. Pedagogizacja rodziców. | – Spotkania ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką,<br>– Spotkania z pedagogami. |

## XIII. DZIAŁANIA SKIEROWANE DO NAUCZYCIELI.

| ZADANIA | FORMY REALIZACJI |
|---|---|
| 1. Propagowanie kursów i szkoleń. | – Informowanie nauczycieli o kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych poza szkołą. |
| 2. Organizowanie wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego. | – Organizowanie szkoleń i warsztatów dla Rady Pedagogicznej na terenie szkoły. |
| 3. Propagowanie literatury dotyczącej profilaktyki uzależnień. | – Pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień. |

# XIV. ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE PROFILAKTYKI DRUGORZĘDOWEJ.

Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grup uczniów o wysokim ryzyku dysfunkcjonalności, u których występują liczne lub poważne problemy osobiste, rodzinne, szkolne, a działania informacyjne i edukacyjne już nie wystarczają. Niezbędna staje się głębsza interwencja poprzedzona specjalistyczną diagnozą pozwalającą określić stopień zagrożenia oraz charakter i głębokość problemów psychologicznych, rodzinnych czy szkolnych.

Celem tej profilaktyki jest udzielenie wsparcia i pomocy młodzieży z wycofania się z ryzykownych zachowań.

Do grupy „wysokiego ryzyka" zaliczamy osoby, które:

a) Żyją w złych warunkach ekonomicznych,
b) Wychowywane są w rodzinach patologicznych,
c) Doświadczyły przemocy fizycznej lub psychicznej,
d) Doświadczyły przez dłuższy czas bólu fizycznego (choroby, urazy),
e) Osoby, u których pojawiły się w zachowaniu następujące symptomy:
   - Defekty w zakresie możliwości intelektualnych,
   - Defekty w zakresie zdrowia somatycznego,
   - Dysfunkcjonalność w zakresie psychicznym,
   - Zachowania agresywne, posługiwanie się wulgaryzmami,
   - Wagary,
   - Ucieczki z domu,
   - Podejmowały próby samobójcze,
   - Utrzymują kontakty z rówieśnikami odurzającymi się lub z grupami, w których normą są zachowania dysfunkcyjne,
   - Mają za sobą próby ze środkami odurzającymi,
   - Podjęły zbyt wcześnie inicjację seksualną.

W przypadku stwierdzenia zachowań nagannych (na podstawie rozmowy z wychowawcą, wizyty domowej) pedagog lub dyrektor szkoły (ewentualnie wspólnie) podejmują działania zmierzające do zminimalizowania ich skutków, przezwyciężania zachowań destrukcyjnych i obniżenia prawdopodobieństwa wystąpienia ich w przyszłości (tzw. profilaktyka objawowa).

Są to:

a) Działania interwencyjne (kierowanie do specjalistycznych poradni, lekarzy, na zajęcia grup terapeutycznych),
b) Perswazja – najłagodniejsza forma przymusu,
c) Nakaz – jest poleceniem do bezwzględnego wykonania,
d) Zakaz – jest poleceniem czegoś zabraniającym,
e) Kara statutowa – ma powstrzymać zachowania sprzeczne z normami regulaminowymi i wpłynąć na poprawę postępowania ucznia naruszającego te normy,
f) Przegrupowanie indywidualne i zbiorowe (chodzi o rozbicie grupy nieformalnej, np. zmiana klasy, szkoły).

W ramach wczesnej interwencji bezpośrednie działania prowadzi:

a) Pedagog szkolny (indywidualne rozmowy, współpraca z rodziną i z wychowawcą klasy, kierowane do specjalistycznych poradni),
b) Grupa rówieśnicza (pomoc w nauce, wsparcie itp.),
c) Profesjonaliści (pracownicy instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny):
   - Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna,
   - Poradnia Zdrowia Psychicznego ,
   - Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
   - Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii, Sąd dla Nieletnich.

## XV. ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE WZMACNIANIA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH.

W szkole szczególny nacisk kładzie się na wcześniejsze zapobieganie czynnikom destrukcyjnym, jak również duży nacisk kładzie się na rozwijanie czynników chroniących.

Należą do nich:

1. Silna więź rodzinna.
2. Zainteresowanie nauką szkolną.
3. Poszanowanie praw, norm, wartości i autorytetów.
4. Przynależność do konstruktywnych grup rówieśniczych (wskazanie właściwych sposobów spędzania czasu wolnego, właściwy wybór kolegów, praca na rzecz innych).
5. Pomoc materialna (zapobieganie problemom ekonomicznym).
6. Pomoc w nauce (likwidacja źródeł stresu).

| CZYNNIKI CHRONIĄCE | WZMACNIANIE CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH |
|---|---|
| 1. Rozwijanie silnej więzi rodzinnej. | 1. Organizacja wspólnych spotkań z rodzicami i uczniami.<br>2. Włączanie rodziców do organizacji biwaków, wycieczek, prac na rzecz szkoły.<br>3. Organizowanie godzin wychowawczych, prowadzonych przez rodziców ekspertów.<br>4. Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy relacji między rodzicami a dorastającymi dziećmi.<br>5. Prelekcja dla rodziców na temat: „Zapobieganie konfliktom między rodzicami a dorastającymi dziećmi”.<br>6. Stosowanie listów pochwalnych do rodziców za wychowywanie dziecka, które ma szczególne osiągnięcia oraz za pomoc szkole. |
| 2. Rozwijanie zainteresowań nauką i szkołą. | 1. Działalność szkół przedmiotowych i kół zainteresowań.<br>2. Eksponowanie uczniów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce i w olimpiadach.<br>3. Organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi na godzinach wychowawczych. |

| | |
|---|---|
| | 4. Spotkania z absolwentami szkoły, studentami.<br>5. Spotkania z przedstawicielami Biura Pracy na temat sytuacji na rynku pracy.<br>6. Udział młodzieży w Targach Edukacyjnych.<br>7. Kierowanie wniosków RP o stypendium Prezesa Rady Ministrów.<br>8. Zachęcanie młodzieży do udziału w konkursach organizowanych przez wyższe uczelnie.<br>9. Oceny celujące dla uczniów biorących udział w olimpiadach i konkursach. |
| 3. Poszanowanie praw, norm, wartości i autorytetów. | 1. Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki.<br>2. Dyskusje na godzinach wychowawczych o znaczeniu statutu i regulaminów.<br>3. Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy praw dziecka, ucznia, człowieka.<br>4. Spotkania z prawnikami Sądu dla Nieletnich.<br>5. Spotkanie ze Specjalistą ds. Nieletnich z Komendy Powiatowej Policji.<br>6. Przyzwyczajanie uczniów do samooceny w ramach ocen z zachowania.<br>7. Wyróżnianie uczniów za pracę na rzecz innych. |
| 4. Zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup społecznych. | 1. Spotkania z przedstawicielami SU w klasach I.<br>2. Wybory do SU i działalność w tej organizacji.<br>3. Nagradzanie uczniów pracujących społecznie.<br>4. Praca w szkolnych organizacjach i wolontariacie.<br>5. Współpraca młodzieży z Tarnobrzeskim Domem Kultury.<br>6. Propagowanie zajęć alternatywnych. |

| | |
|---|---|
| 5. Zapobieganie niedostatkom ekonomicznym. | 1. Wypożyczanie podręczników z biblioteki.<br>2. Dofinansowanie zakupu podręczników.<br>3. Stypendia socjalne dla młodzieży.<br>4. Stypendia finansowane przez prywatnego sponsora.<br>5. Sfinansowanie bądź dofinansowanie biednym uczniom opłaty za obiady w stołówce internatu.<br>6. Sfinansowanie bądź dofinansowanie pobytu biednych uczniów w internacie.<br>7. Dofinansowanie wycieczek szkolnych dla uczniów mających trudną sytuację materialną.<br>8. Zwolnienie w/w uczniów z opłaty za film lub spektakl teatralny.<br>9. Zwolnienie uczniów mających trudną sytuację materialną z opłaty na Komitet Rodzicielski.<br>10. Kierowanie do MOPR, OPS i Centrum Pomocy Rodzinie. |
| 6. Zapobieganie niepowodzeniom dydaktycznym. | 1. Pomoc szkolna wewnątrz klasowa.<br>2. Pomoc szkolna wewnątrzszkolna.<br>3. Indywidualne konsultacje z nauczycielami, pedagogiem, psychologiem. |

# XVI. ZASADY WSPÓŁPRACY Z RODZICAMI.

*Budowanie zdrowych relacji N-R-U*

1. Rozpoznawanie środowiska domowego uczniów, prowadzenie badań, analiza wyników, wypracowanie projektu współdziałanie domu i szkoły.
2. Sprawna komunikacja i dobry kontakt N-R-U to umiejętność słuchania i prowadzenia dialogu poprzez:
    a) indywidualne rozmowy (przyjazny klimat, życzliwość i zrozumienie),
    b) kontakty telefoniczne,
    c) prowadzenie korespondencji,
    d) spotkania klasowe,
    e) konsultacje z rodzicami (wg. opracowanego harmonogramu).

*Rodzice a edukacja.*

1. Diagnozowanie i monitorowanie oczekiwań rodziców wobec szkoły – realizacja zadań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych.
2. Przygotowanie interesujących wywiadówek.
3. Wykorzystanie technik komputerowych w usprawnianiu przepływu informacji o ocenach i postępach młodzieży.
4. Wykorzystanie w procesie dydaktycznym Rodzica – Eksperta.
5. Podejmowanie wspólnych działań, projektów dydaktycznych.

*Pozyskiwanie sojuszników szkoły*.

1. Ścisła współpraca z Radą Rodziców.
2. Pomoc rodziców w pracach gospodarczych, remontowych w szkole.
3. Pozyskiwanie sponsorów i środków finansowych.
4. Pomoc rodziców w organizowaniu imprez, uroczystości i wycieczek szkolnych.
5. Integracja rodziców wokół realizowanych zadań, współodpowiedzialność w budowaniu wizerunku szkoły w środowisku.

*Psychoedukacja rodziców.*

1. Poznanie przepisów prawa oświatowego oraz ważnych dokumentów szkoły.
2. Wspieranie rodziców poszukujących pomocy w trudnych sytuacjach wychowawczych i problemach związanych z pełnieniem ról rodziców – pomoc pedagogiczna, socjalna, materialna.
3. Organizowanie spotkań rodziców z pracownikami PPP, SPPT, Sądu, Policji itp.
4. Organizowanie warsztatów psychologicznych dla rodziców.

**Zbiorowe formy współpracy:**

- Spotkania, tzw. wywiadówki (dotyczą przekazania informacji o osiągnięciach uczniów w nauce i zachowaniu,
- Spotkania poświęcone pedagogizacji rodziców (dotyczące problemów wychowania i profilaktyki),
- Spotkania rodziców z dyrektorem szkoły.

**Indywidualne formy współpracy (stanowią uzupełnienie i wzbogacają kontakty zbiorowe):**

- Konsultacje rodziców z wychowawcą, nauczycielem przedmiotu, pedagogiem, dyrektorem,
- Korespondencje (za pomocą listów i pism informujących),
- Rozmowy telefoniczne.

# XVII. WYKAZ JEDNOSTEK I INSTYTUCJI WSPOMAGAJĄCYCH DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE I PROFILAKTYCZNE

1. **Pomoc psychologiczno – pedagogiczna:**
   - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
   - Polskie Towarzystwo Psychologiczne o/Tarnobrzeg,
   - Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna,
   - Poradnie Zdrowia Psychicznego,
   - Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia.
2. **Instytucje i placówki pomocy społecznej:**
   - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu,
   - Dom Pomocy Społecznej,
   - Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza,
   - Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Rodzinny Dom Dziecka,
   - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
3. **Organizacje i stowarzyszenia społeczne:**
   - Tarnobrzeski Dom Kultury,
   - Środowiskowy Dom Kultury,
   - Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy,
   - Katolickie Centrum Wolontariatu,
   - Stowarzyszenie Tarnobrzeski Bank Żywności.
4. **Sąd i Policja**
   - Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich,
   - Komenda Miejska Policji,
   - Kuratorzy.
5. **Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna.**
6. **Placówki służby zdrowia.**
7. **Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej.**

# XVIII. OBYCZAJE I CEREMONIAŁ SZKOŁY

Symbole szkoły:

- symbole państwowe, sztandar szkoły, patron szkoły, logo szkoły.

*I.* *Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego:*

- oficjalne wystąpienie dyrektora szkoły,
- szczególne powitanie uczniów klas I,
- przemówienia zaproszonych gości,
- prezentacja nauczycieli (szczególnie wychowawców klas I),
- pierwsza lekcja wychowawcza.

*II.* *Uroczyste zakończenie roku szkolnego:*

- oficjalne wystąpienie dyrektora szkoły,
- wręczenie nagród, wyróżnień najlepszym uczniom, wpisy do „Złotej Księgi”,
- część artystyczna,
- „ostatnia lekcja wychowawcza” – rozdanie świadectw.

*III.* *Uroczyste Przyrzeczenie Uczniów klas Pierwszych :*

- przemówienie dyrektora,
- uroczyste przyrzeczenie uczniów na sztandar szkoły,
- otrzęsiny przygotowane przez uczniów klas II i III.

***Treść przyrzeczenia uczniów klas I:***

*My – uczniowie klas pierwszych – wstępujący w progi Liceum Ogólnokształcącego imienia Mikołaja Kopernika w Tarnobrzegu stajemy pod Sztandarem Szkoły i w obecności Dyrekcji, Grona Profesorskiego i Rodziców uroczyście przyrzekamy:*

- *strzec honoru szkoły, stać się godnymi jej szczytnych tradycji;*
- *uczyć się pilnie i osiągać coraz lepsze wyniki, by w przyszłości oddać swe siły Rzeczpospolitej Polskiej;*

***przyrzekamy***

- *rozwijać w sobie postawę obywatelską, aktywność społeczną i dobro innych stawiać ponad własne;*

***przyrzekamy***

*Pamiętając też o tym, że na naszą naukę i wychowanie składa się codzienny, mozolny trud Nauczycieli i Rodziców przyrzekamy:*

- *nie zawieść pokładanego w nas zaufania i starać się odpowiedzieć na ten trud codziennym wysiłkiem naszych serc i umysłów*

***przyrzekamy***

*Niech naszej młodości przyświeca hasło:*

***Wszechstronnie, twórczo i przyjaźnie ku przyszłości!***

*IV.* *Bal studniówkowy dla maturzystów:*

- otwarcie balu tańcem narodowym – polonezem – wykonanym przez wszystkich maturzystów,
- uroczyste przemówienie dyrektora, wychowawców, rodziców, młodzieży, gości,
- zaproszenie dyrektora, wychowawców i nauczycieli do „walca",
- bal studniówkowy

*V.* *„Dni szkoły – święto patrona szkoły":*

- wstępne przygotowania w zakresie organizacyjnym, tematycznym, artystycznym prowadzone przez uczniów pod opieką nauczycieli koordynujących oraz samorząd uczniowski,
- część główna – przegląd „młodych talentów" – twórcza działalność młodzieży (muzyczna, plastyczna, literacka, recytatorska, teatralna, ruchowa, taneczna itp.),
- konkursy i zawody sportowe np. o puchar dyrektora szkoły,
- część końcowa – „koncert galowy" laureatów, wręczenie nagród.

*VI.* *Udział w obchodach świąt państwowych i środowiskowych:*

- reprezentowanie szkoły przez poczet szkoły,
- przygotowanie części artystycznej
- udział w obchodach święta

*VII.* *„Dni otwarte szkoły" – promocja szkoły w środowisku:*

- przygotowanie materiałów promocyjnych: folderów, strony internetowej, plakatów, ulotek z informacjami o szkole,
- wizyty nauczycieli liceum w gimnazjach, bezpośrednie spotkania z uczniami – rozmowy, przekazanie informacji o szkole,
- zwiedzanie szkoły przez gimnazjalistów,
- prezentacja osiągnięć uczniów „olimpijczyków",
- udział gimnazjalistów w prezentacjach przedmiotowych przygotowanych przez licealistów i nauczycieli,
- „młodzi – młodym" – spotkania integracyjne,
- prezentacja szkolnych talentów – koncert dla gimnazjalistów.

*VIII.* *Uroczyste zakończenie roku szkolnego klas III:*

- uroczyste pożegnanie maturzystów przez uczniów klas II – dwa tygodnie przed egzaminem dojrzałości,
- uroczyste pożegnanie maturzystów, przemówienie dyrektora szkoły, wyróżnienia uczniów , którzy osiągnęli najlepsze wyniki,

- wręczenie nagród, dyplomów dla maturzystów i listów gratulacyjnych dla rodziców,
- ostatnie spotkanie z wychowawcą – rozdanie świadectw dojrzałości,
- gratulacje, życzenia.

*IX*. *Obchody rocznic powstania szkoły:*

- przygotowania wstępne – powołanie zespołu koordynującego zjazd absolwentów i przygotowanie uroczystości,
- oficjalne powitania, przemówienia: dyrektora, władz samorządowych, gości, absolwentów i innych, odczytanie życzeń, telegramów nadesłanych z okazji zjazdu,
- uroczysty koncert – „Uczniowie szkoły dla absolwentów”,
- spotkania pokoleń,
- wpisy do Księgi Pamiątkowej, odsłonięcie tablic, itp.,
- bankiety, bale itp.

# XIX. ORGANIZACJA ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH I WYCIECZEK SZKOLNYCH.

**1. Zajęcia pozalekcyjne:**

a) w szkole funkcjonują różne formy zajęć pozalekcyjnych wynikające z potrzeb lub zainteresowań młodzieży naszej szkoły

b) opiekunem zajęć jest nauczyciel lub uprawniony instruktor za zgoda dyrektora szkoły

c) wynagrodzenie dla opiekuna jest wypłacone (w miarę możliwości) ze środków finansowych szkoły , rady rodziców lub sponsorów

d) opiekun prowadzi dokumentacje zajęć : program, dziennik, sprawozdanie

e) zajęcia odbywają się systematycznie poza godzinami lekcyjnymi co najmniej przez jeden semestr w danym roku szkolnym (planowanie do końca września lub lutego)

f) opiekun informuje wychowawcę o udziale ucznia w zajęciach pozalekcyjnych

**2. Wycieczki szkolne :**

a) planowanie wycieczek na dany rok szkolny odbywa sie do końca września, wycieczki na wrzesień następnego roku szkolnego planujemy w czerwcu

b) konkretny termin wycieczki jest uzgadniany wcześniej i zapisany przez wicedyrektora

c) kierownik wycieczki na dwa dni przed wyjazdem składa komplet dokumentów u wicedyrektora

d) w czasie egzaminu maturalnego nie organizuje sie wycieczek

e) wycieczka może odbyć sie, jeżeli weźmie w niej udział minimum 80 % uczniów klasy (pisemna zgoda rodziców). Uczniowie, którzy nie uczestniczą w wycieczce pozostają pod opieka rodziców

f) zasady i warunki organizowania przez szkoły i placówki publiczne krajoznawstwa i turystyki określają odrębne przepisy.

# XX. UDZIELANIE POMOCY PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNEJ

## 1. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

***Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole polega na***: rozpoznawaniu możliwości psychofizycznych uczniów oraz rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów, wynikających w szczególności ze:

− szczególnych uzdolnień,

− niepełnosprawności,

− niedostosowania społecznego,

− zagrożenia niedostosowaniem społecznym,

− choroby przewlekłej,

− specyficznych trudności w uczeniu się,

− zaburzeń komunikacji językowej,

− sytuacji kryzysowych lub traumatycznych,

− niepowodzeń edukacyjnych,

− zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi,

− trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą,

− inne potrzeby ucznia.

***Pomocy psychologiczno – pedagogicznej udzielają*** prowadzący zajęcia z uczniem, nauczyciele, wychowawcy oraz specjaliści, w szczegól**ności:** psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, doradcy zawodowi we współpracy z:

− rodzicami uczniów,

− poradniami psychologiczno – pedagogicznymi,

− w tym poradniami specjalistycznymi,

− placówkami doskonalenia nauczycieli,

− organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

***Pomoc psychologiczno – pedagogiczna jest udzielana z inicjatywy***:

− ucznia,

− rodziców ucznia,

− nauczyciela, wychowawcy, specjalisty prowadzącego zajęcia z uczniem,

− poradni psychologiczno – pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej.

***Pomoc psychologiczno – pedagogiczna jest organizowana i udzielana w formie:***

− zajęć rozwijających uzdolnienia,

− zajęć dydaktyczno – wyrównawczych,

− zajęć specjalistycznych: korekcyjno – kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,

− zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej,

− porad i konsultacji dla uczniów i rodziców,

− warsztatów i szkoleń dla rodziców.

# XXI. EWALUACJA DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH

Ewaluacja to oszacowanie wartości wdrożonego programu, wyciąganie wniosków o jego skuteczności. Istotą ewaluacji jest wnioskowanie o wartości danego przedsięwzięcia na podstawie uzyskanej informacji zwrotnej od osób uczestniczących w jego realizacji. Przekazywaniu i uzyskiwaniu informacji zwrotnych służyć będą ankiety ewaluacyjne, a także obserwacja (w tym także uczestnicząca), wywiad, rozmowa, pozyskiwanie danych na podstawie analizy dokumentów.

Główne pola ewaluacji to:

1) Uczniowie

- stosunek uczniów do szkoły i poszczególnych jej pracowników,
- stosunek do systemu oceniania postępów w nauce i zachowania,
- umiejętność samooceny,
- umiejętności interpersonalne,
- samopoczucie podczas pobytu w szkole, ocena stwarzanych przez szkołę warunków pracy i wypoczynku,
- oczekiwania wobec szkoły dotyczące programu zajęć dodatkowych i nadobowiązkowych,
- badanie uzdolnień i aspiracji edukacyjnych dzieci,
- badanie postaw prozdrowotnych (szczególnie uzależnienia),
- badanie poczucia bezpieczeństwa w szkole.

2) Rodzice

- poznawanie środowiska wychowawczego rodzin uczniów,
- stopień znajomości programu wychowawczego szkoły,
- ocena sposobów realizacji programu i wszystkich działań szkoły,
- badanie oczekiwań wobec szkoły,
- ocena poziomu współpracy ze szkołą,
- najbardziej pożądane i oczekiwane formy pomocy rodzinom,
- sytuacja materialna rodzin.

3) Nauczyciele i pracownicy szkoły

- stosunek do założeń programu wychowawczego,
- stosowane sposoby oceny i stosunek nauczycieli do rywalizacji między uczniami,
- ocena jakości pracy szkoły w aspekcie wychowawczym,
- dyscyplina w czasie zajęć lekcyjnych a efekty edukacyjne,
- atmosfera w pracy,
- stosunek do dokształcania i doskonalenia zawodowego.

## XXII. PROCEDURY INTRWENCYJNE.

**W przypadku:**

1. Procedura postępowania w przypadku, gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków, dopalaczy.
2. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, dopalacze.
3. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk, dopalacze.
4. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku gdy uczeń jest ofiarą wypadku.
5. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku agresywnego zachowania ucznia.
6. Procedura postępowania w przypadku gdy uczeń uczestniczy w bójce.
7. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku podejrzenia ucznia o kradzież.
8. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku stwierdzenia fałszerstwa popełnionego przez ucznia.
9. Procedura usprawiedliwiania nieobecności uczniów oraz postępowania w przypadku uczniów wagarujących.
10. Procedura zwalniania ucznia ze szkoły.
11. Procedura pełnienia dyżurów nauczycielskich.
12. Procedura organizacji apeli i uroczystości szkolnych.
13. Procedura organizowania wycieczek.
14. Procedura postępowania z niejawnymi materiałami egzaminacyjnymi.
15. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy.
16. Procedura postępowania w przypadku gdy uczeń jest ofiarą przemocy lub przestępstwa w rodzinie oraz obowiązki nauczyciela w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.
17. Procedury bezpieczeństwa w okresie pandemii COVID-19.

## PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NA TERENIE SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPŁYWEM ALKOHOLU, NARKOTYKÓW, DOPALACZY

1. Nauczyciel, który podejrzewa, iż na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien powiadomić o swoich przypuszczeniach pedagoga szkolnego lub wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty uczniów, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Pedagog lub wychowawca zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, o pozostawieniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji – decyduje dyrektor szkoły.
4. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (max do 24 godz.). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców i sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
5. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, co jest przejawem demoralizacji, to dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym policji lub sądu rodzinnego.
6. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.
7. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
8. Wychowawca karze ucznia zgodnie z WSO.

## PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE ALKOHOL, DOPALACZ LUB SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK

1. Nauczyciel, który podejrzewa, iż uczeń posiada przy sobie alkohol lub substancję przypominającą narkotyk w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń odmawia przekazania nauczycielowi alkoholu lub substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaleziony alkohol lub substancję i zabiera do ekspertyzy.
4. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

## PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL LUB INNY PRACOWNIK SZKOŁY ZNAJDUJE NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYKI, DOPALACZE

1. Zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem, do czasu przyjazdu policji. Próbuje, o ile to jest możliwe, ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

## PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU GDY UCZEŃ JEST OFIARĄ WYPADKU

1. Każdy pracownik szkoły, który zaobserwował wypadek ucznia lub któremu zgłoszono wypadek, natychmiast powiadamia o zdarzeniu pielęgniarkę szkolną, pedagoga i dyrekcję szkoły.
2. Pielęgniarka udziela pierwszej pomocy medycznej, a w przypadku jej nieobecności nauczyciel. W razie konieczności dyrektor szkoły wzywa lekarza.
3. Pedagog szkolny lub pielęgniarka powiadamiają rodziców ofiary wypadku oraz wychowawcę klasy o zajściu.
4. Rodzice decydują o dalszym leczeniu dziecka.
5. W przypadku zagrożenia życia - pielęgniarka, pedagog lub dyrektor szkoły wzywa karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców.
6. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy lekarskiej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrekcję.
7. Dyrektor powołuje zespół powypadkowy, który przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową.

8. Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się rodziców poszkodowanego, rodzice potwierdzają odbiór protokołu na piśmie.
9. Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym, jeden egzemplarz protokołu powypadkowego pozostaje w szkole.
10. W ciągu 7 dni od doręczenia protokołu powypadkowego rodzice lub prawni opiekunowie mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu).
11. Zastrzeżenia składa się ustnie bądź na piśmie przewodniczącemu zespołu, zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący.
12. Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków wg wzoru rozporządzenia MENiS z dnia 31grudnia 2002 r.
13. Dyrektor omawia z pracownikami szkoły okoliczności i przyczyny wypadków oraz ustala środki niezbędne do zapobieżenia im.
14. W szkole prowadzona jest statystyka roczna wypadków.

## PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIA

1. Nauczyciel - świadek zdarzenia przeprowadza rozmowę z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie polegające na naruszeniu norm społecznych i zasad obowiązujących w szkole. Jednocześnie – jeżeli jest to niezbędne - wysyła innego ucznia po pomoc (wychowawca, psycholog/pedagog). Jeśli jest to konieczne nauczyciel zawiadamia pogotowie ratunkowe.
2. Nauczyciel - świadek zdarzenia zawiadamia o zdarzeniu wychowawcę i dyrektora szkoły.
3. Uczniem, który zachował się agresywnie, zajmuje się pedagog/psycholog lub wychowawca. Wychowawca lub (w przypadku nieobecności wychowawcy) nauczyciel-świadek zdarzenia zawiadamia telefonicznie rodziców ucznia o agresywnym zachowaniu dziecka i prosi o osobisty kontakt na terenie szkoły.
4. Wychowawca zawiadamia o zdarzeniu rodziców dziecka poszkodowanego i – jeśli jest to konieczne – prosi o przybycie do szkoły. Jednocześnie informuje rodzica o zgłoszeniu zdarzenia na policję.
5. Jeżeli jest to zdarzenie noszące znamiona czynu karalnego, dyrektor szkoły zawiadamia policję. Następnie dyrektor szkoły zawiadamia Kuratorium Oświaty w Rzeszowie

o zdarzeniu i podjętych krokach.

6. Dyrektor szkoły oraz nauczyciel – świadek zdarzenia, wychowawca klasy i pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z rodzicami oraz z uczniem mającym problemy z zachowaniem:
   - analizują przyczyny niewłaściwego zachowania,
   - zobowiązują rodzica do systematycznego kontaktowania się ze szkołą,
   - pedagog/psycholog proponuje rodzicom formy oddziaływania na ucznia, które pomogą w zmianie zachowania dziecka,
   - wypracowują kontrakt z uczniem i zostaje określony czas na poprawę,
   - podjęte decyzje zostają odnotowane w dzienniku i dokumentacji pedagoga (notatka służbowa).
7. Dyrektor szkoły/wicedyrektor wychowawca klasy i pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z rodzicem dziecka pokrzywdzonego – informują o podjętych krokach i proponują spotkania z pedagogiem, które ułatwią uczniowi powrót do normalnego funkcjonowania w szkole po zdarzeniu.
8. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami (pobicia, zaczepianie itp.),wychowawca w porozumieniu z rodzicami dziecka sugeruje badania psychologiczne, w celu otrzymania dalszych wskazówek dot. prowadzenia ucznia.
9. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wniosek do sądu rodzinnego o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.
10. Ze wszystkich działań pedagog sporządza notatki podpisywane przez osoby zainteresowane.

## PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU GDY UCZEŃ UCZESTNICZY W BÓJCE.

1. Każdy pracownik szkoły, który zaobserwował bójkę lub który został poinformowany o bójce, reaguje na nią i powiadamia o niej pielęgniarkę, pedagoga i dyrektora szkoły.
2. Jeżeli jest to konieczne pielęgniarka szkolna lub nauczyciel udziela pierwszej pomocy medycznej ofiarom bójki.
3. Pedagog szkolny powiadamia o bójce wychowawcę klasy oraz rodziców agresora i ofiary.
4. W przypadku zagrożenia życia - pielęgniarka, pedagog lub dyrektor szkoły wzywa karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców.
5. Dyrektor szkoły zgłasza sprawę na policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy.
6. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.
7. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice poszkodowanego.
8. Pedagog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą bójki. Z rozmów sporządzają notatkę.
9. Wychowawca karze agresora zgodnie z WSO.

## PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU PODEJRZENIA UCZNIA O KRADZIEŻ

1. Każdy pracownik szkoły, który podejrzewa lub którego poinformowano, że uczeń dopuścił się kradzieży, natychmiast reaguje i powiadamia o tym dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego oraz wychowawcę klasy.
2. Pracownik szkoły, w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły żąda, aby uczeń przekazał mu skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej, kieszeni we własnej odzieży oraz innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą.
3. Pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia. Może to zrobić tylko policja.
4. Wychowawca klasy lub pedagog szkolny powiadamia rodziców o podejrzeniach i wzywa ich do niezwłocznego stawienia się do szkoły.

5. Jeżeli uczeń wyda skradzioną rzecz dobrowolnie, pedagog szkolny, we współpracy z pracownikiem, który zaobserwował lub któremu zgłoszono zdarzenie albo z wychowawcą klasy, próbuje ustalić, w jaki sposób i komu uczeń skradł poszukiwaną rzecz i z ustaleń tych sporządza dokładną notatkę.
6. W przypadku, gdy uczeń, pomimo wezwania, odmówi przekazania pracownikowi szkoły skradzionej rzeczy - pedagog lub dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia.
7. Jeśli policja znajdzie u ucznia skradzioną rzecz - zabiera ją oraz przejmuje dalsze postępowanie w tej sprawie.
8. Wychowawca karze ucznia zgodnie z WSO.

## PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W PRZYPADKU STWIERDZENIA FAŁSZERSTWA POPEŁNIONEGO PRZEZ UCZNIA

***Sytuacje fałszerstwa w szkole:***

- dokonywanie wpisów do dzienników lekcyjnych (wpisywanie, poprawianie, usuwane ocen, usprawiedliwianie nieobecności),
- przedstawianie fałszywych zwolnień i usprawiedliwień od rodziców,
- podrabianie (przerabianie) zaświadczeń lekarskich,
- podkładanie prac innych uczniów jako własnych,
- inne przypadki (podrabianie zgody rodziców na udział w zawodach sportowych, wycieczce itp.).

1. Nauczyciel, który wykrył fałszerstwo, informuje o tym fakcie wychowawcę i pedagoga szkolnego.
2. Pedagog szkolny, wychowawca lub (w przypadku nieobecności wychowawcy/pedagoga) nauczyciel, który stwierdził fałszerstwo, zawiadamia telefonicznie rodziców ucznia o zdarzeniu i prosi o osobisty kontakt na terenie szkoły.
3. Wychowawca klasy i pedagog przeprowadzają rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, który popełnił fałszerstwo. Wspólnie podejmują decyzję o dalszym postępowaniu i karze zgodnej z WSO.
4. W przypadku powtórnego fałszerstwa dokonanego przez ucznia, szkoła zgłasza sprawę na policję.

**PROCEDURA USPRAWIEDLIWIANIA NIEOBECNOŚCI UCZNIÓW ORAZ POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UCZNIÓW WAGARUJĄCYCH**

1. Bezwzględnie wszystkim nieobecnym na zajęciach uczniom **odnotowuje się nieobecność w dzienniku.**
2. Uczniom uczestniczącym w zawodach sportowych, bądź konkursach przedmiotowych odbywających się w czasie zajęć lekcyjnych nie zaznacza się nieobecności, lecz wpisuje się odpowiednio informację „zawody", „konkurs" (wpisu dokonuje wychowawca klasy na podstawie informacji od nauczyciela odpowiadającego za organizację zawodów sportowych, konkursów przedmiotowych).
3. Na pierwszym organizacyjnym zebraniu z rodzicami należy przedstawić założenia programu przeciwdziałania wagarom oraz sporządzić listę obecności rodziców uczestniczących w zebraniu. Rodzice składają wzór podpisu, który widniał będzie pod usprawiedliwieniem.
4. Wychowawca ustala z rodzicami sposoby kontaktowania się ze szkołą.
5. **Wychowawca po upływie 1 tygodnia** od zakończenia nieobecności ucznia godziny nieusprawiedliwione oznacza „N".
6. Rodzic jest zobowiązany ściśle współpracować z wychowawcą lub pedagogiem w celu kontroli frekwencji ucznia.
7. Jeżeli uczeń chce się zwolnić z ostatnich lekcji w danym dniu jest zobowiązany do przedłożenia pisemnej informacji od rodzica potwierdzającej fakt zwolnienia z podaniem jego przyczyny.
8. Wychowawca ma obowiązek do przekazywania informacji o nieusprawiedliwionych nieobecnościach uczniów do pedagoga szkolnego,
9. Wychowawca na bieżąco podlicza frekwencję i uzupełnia miesięczne zestawienie nieobecności uczniów w dzienniku. **Do 5 dnia każdego miesiąca** musi być wypełniona tabela w dzienniku dotycząca frekwencji uczniów z poprzedniego miesiąca.
10. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia trwającej dwa tygodnie pedagog szkolny wysyła (za potwierdzeniem odbioru) upomnienie do rodzica (podpisane przez dyrektora szkoły) wzywające do zapewnienia realizacji obowiązku szkolnego przez dziecko. Jeżeli nieobecność nieusprawiedliwiona trwa kolejny tydzień, wychowawca powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, który wszczyna postępowanie egzekucyjne w administracji.

11. Wychowawca karze ucznia zgodnie z WSO.

## PROCEDURA ZWALNIANIA UCZNIA ZE SZKOŁY

1. Uczeń, który chce opuścić szkołę wcześniej niż wynika to z jego planu zajęć, musi przedstawić wychowawcy lub pedagogowi (lub dyrektorowi w przypadku nieobecności w/w w szkole) pisemną prośbę rodzica.
2. W przypadku złego samopoczucia:
   a) uczeń zgłasza się do wychowawcy, pedagoga lub pielęgniarki (jeśli pielęgniarka jest w szkole),
   b) w przypadku ustalenia konieczności kontaktu z rodzicem, wychowawca, pedagog, pielęgniarka, sekretarz szkoły lub dyrektor kontaktują się z rodzicem,
   c) rodzic może odebrać dziecko osobiście lub udzielając zgody telefonicznie w porozumieniu z wychowawcą, pedagogiem, dyrektorem, pielęgniarką.

## PROCEDURA PEŁNIENIA DYŻURÓW NAUCZYCIELSKICH

1. W czasie pełnienia dyżuru nauczyciel dba o bezpieczeństwo uczniów w rejonie dyżurowania.
2. Eliminuje wszystkie sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu uczniów, wydaje zakazy i egzekwuje ich wykonanie:
   - zakazuje biegania w budynku szkoły, spędzania przerw na schodach, w sanitariatach oraz w zakamarkach,
   - zwraca uwagę na zmianę obuwia na terenie szkoły
3. Nauczyciel dyżurujący jest cały czas czynny, nie zajmuje się sprawami postronnymi, jak: przeprowadzenie rozmów z rodzicami, nauczycielami dyżurującymi oraz innymi osobami i czynnościami, które przeszkadzają w rzetelnym pełnieniu dyżurów.
4. Nauczyciel nie może pod żadnym pozorem zejść z dyżuru bez ustalenia zastępstwa i poinformowania o tym fakcie dyrektora.
5. Nauczyciel ma obowiązek jednocześnie z dzwonkiem znaleźć się na swoim stanowisku i opuścić je po dzwonku na lekcję.
6. Obowiązkowo zgłasza dyrektorowi szkoły zauważone zagrożenie, którego nie jest w stanie usunąć.

7. Przed rozpoczęciem zajęć jest zobowiązany do sprawdzenia swojego miejsca pracy pod względem bhp.
8. Każdy nauczyciel zgłasza natychmiast dyrektorowi szkoły fakt zaistnienia wypadku i podejmuje działania zmierzające do udzielenia pierwszej pomocy i zapewnienia dalszej opieki.

**Postanowienia ogólne:**

1. Miejscem dyżuru nauczyciela są: korytarze, schody, szatnie, sanitariaty, boisko, plac szkolny.
2. Dyżury obejmują wszystkie zajęcia od początku do ich zakończenia.
3. Dyżur przed pierwszą godziną lekcyjną nauczyciel zaczyna od godziny 7.00
4. Nauczyciel przyjmujący zastępstwo za nieobecnego pracownika przyjmuje również jego dyżury /przed lekcją zastępowaną/. Jeżeli nauczyciel w tym czasie pełni własny dyżur, informuje o tym fakcie wicedyrektora, który wyznacza innego nauczyciela do pełnienia dyżuru.
5. Plan dyżurów i jego zmiany opracowuje dyrektor szkoły.

## PROCEDURA ORGANIZACJI APELI I UROCZYSTOŚCI SZKOLNYCH

1. Przed każdym apelem bądź uroczystością szkolną wszyscy uczniowie spotykają się w salach lekcyjnych z nauczycielem, z którym mają zajęcia.
2. W trakcie spotkania nauczyciel ma obowiązek:
    - sprawdzić obecność uczniów w klasie,
    - przeprowadzić krótką pogadankę na temat kulturalnego zachowania się w trakcie uroczystości szkolnej oraz szacunku do symboli narodowych.
3. Po spotkaniu w klasie, nauczyciel doprowadza uczniów na miejsce uroczystości, a uczniowie ustawiają się w wyznaczonych miejscach.
4. Nauczyciel zajmuje miejsce razem z uczniami klasy.
5. Po zakończeniu uczniowie wraz z nauczycielami opuszczają miejsce uroczystości, według kolejności zgodnej z planem rozmieszczenia uczniów i udają się do swoich klas.

6. Sprzęt nagłaśniający obsługuje zespół techniczno – informacyjny i jest za niego odpowiedzialny.
7. Nauczyciel organizujący uroczystość szkolną ma prawo w porozumieniu z nauczycielami, zaangażować uczniów szkoły do organizacji imprezy.
8. Nadzór nad organizacją każdej uroczystości szkolnej sprawuje wyznaczony nauczyciel.
9. Organizator uroczystości lub apelu szkolnego jest zobowiązany, na co najmniej trzy dni przed jej zorganizowaniem, do przedstawienia dyrektorowi szkoły harmonogramu - scenariusza imprezy.

## PROCEDURA ORGANIZOWANIA WYCIECZEK.

1. Wycieczki i inne formy turystyki są integralną formą działalności wychowawczej szkoły.
2. Organizację i program wycieczek dostosowuje się do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej, stopnia przygotowania i umiejętności specjalistycznych.
3. Przy organizowaniu i przeprowadzaniu wycieczek współdziałają nauczyciele, rodzice i uczniowie.
4. Udział uczniów niepełnoletnich w wycieczkach (z wyjątkiem przedmiotowych odbywających się w ramach zajęć lekcyjnych) i imprezach wymaga pisemnej zgody ich przedstawicieli ustawowych.
5. Zgody na przeprowadzenie wycieczki udziela dyrektor szkoły.
6. Wycieczkę przedmiotową, która ma się odbyć podczas planowej lekcji danego przedmiotu, należy zgłosić dyrektorowi lub wicedyrektorowi. Przeprowadzenie wycieczki należy odnotować w dzienniku lekcyjnym.
7. Planowane wycieczki wielodniowe oraz te jednodniowe, które mają odbyć się w dniach zajęć dydaktycznych należy wpisywać, w terminie do 30 września danego roku szkolnego, do planu pracy szkoły.
8. Za organizację wycieczki odpowiada wychowawca lub nauczyciel przedmiotowy, który organizuje wycieczkę w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
9. Zadania kierownika i opiekuna wycieczki.
    - Wycieczkę lub imprezę pod względem merytorycznym i organizacyjnym przygotowuje kierownik wycieczki. Następnie informuje on uczestników o podjętych ustaleniach, a w szczególności o trasie, harmonogramie i regulaminie.

- **Kierownik wycieczki** lub imprezy w szczególności:
    - opracowuje program i harmonogram wycieczki lub imprezy,
    - opracowuje regulamin i zapoznaje z nim wszystkich uczestników,
    - zapewnia warunki do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki lub imprezy oraz sprawuje nadzór w tym zakresie,
    - zapoznaje uczestników z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnia warunki ich przestrzegania,
    - określa zadania opiekuna w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki lub imprezy,
    - nadzoruje zaopatrzenie uczestników w sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy,
    - organizuje transport, wyżywienie i noclegi dla uczestników,
    - dysponuje środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki lub imprezy,
    - dokonuje podsumowania, oceny i rozliczenia finansowego wycieczki lub imprezy po jej zakończeniu.
    - w porozumieniu z dyrektorem przygotowuje przydział zadań opiekunom, określa harmonogram dyżurów, przydział uczniów do grupy danego opiekuna.
- **Opiekun w szczególności**:
    - sprawuje opiekę nad powierzonymi uczniami,
    - współdziała z kierownikiem w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki lub imprezy,
    - sprawuje nadzór nad przestrzeganiem regulaminu przez uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa,
    - nadzoruje wykonywanie zadań przydzielonych uczniom,
    - wykonuje inne zadania zlecone przez kierownika.

10. Na dwa dni przed planowanym rozpoczęciem wycieczki jej kierownik powinien przedstawić dyrektorowi lub wicedyrektorowi szkoły do zatwierdzenia 2 egzemplarze wypełnionej karty wycieczki (z których jeden pozostaje w sekretariacie, a drugi zabierany jest na wycieczkę) oraz 2 egzemplarze listy uczestników (jedna pozostaje w szkole),

11. Ewentualne braki w dokumentacji należy uzupełnić w terminie uzgodnionym z dyrektorem szkoły.
12. Opóźnienie w przedstawieniu do zatwierdzenia lub brak wymaganych dokumentów mogą być przyczyną nieudzielenia zgody na przeprowadzenie wycieczki lub imprezy.
13. Wszystkie pisma wysyłane w sprawie wycieczki powinny być podpisane przez kierownika wycieczki i zatwierdzane przez dyrektora lub wicedyrektora szkoły.

*Zał.1* Lista uczestników wycieczki szkolnej.
*Zał.2* Karta wycieczki szkolnej.

## ZASADY BEZPIECZEŃSTWA

1. Maksymalna liczba uczniów przypadających na jednego opiekuna (lub kierownika wycieczki).
    a) podczas wycieczek na terenie Tarnobrzega – 30;
    b) podczas wycieczek poza teren Tarnobrzega – 15;
    c) podczas wycieczek turystyki kwalifikowanej (w tym rowerowych) – 10.
2. Przy ustalaniu liczby opiekunów należy uwzględniać również ich doświadczenie i umiejętności pedagogiczne, stopień zdyscyplinowania i samodzielności grupy uczniów, środki transportu, sposób zorganizowania wycieczki itp. W związku z tym dyrektor może odmówić udzielenia zgody na przeprowadzenie wycieczki ze zbyt małą liczbą opiekunów, nawet jeżeli spełnione zostały wymogi wymienione w punkcie 1.
3. Czas trwania i trasa wycieczki muszą być dopasowane do wieku i możliwości uczestników.
4. Zabrania się organizowania wycieczek na terenach górskich leżących na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody oraz leżących powyżej 1000 m nad poziomem morza, bez udziału wykwalifikowanego przewodnika.
5. Wszyscy uczestnicy i opiekunowie wycieczek kolarskich powinni posiadać karty rowerowe oraz kaski rowerowe.
6. Przed wyruszeniem na wycieczkę należy pouczyć jej uczestników o zasadach bezpieczeństwa i sposobie zachowania się w razie nieszczęśliwego wypadku.
7. Opiekun wycieczki sprawdza stan liczbowy jej uczestników przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego.

8. Opiekun pełni swoją funkcję przez cały czas trwania wycieczki (także w nocy). Nie zezwala na samowolne oddalanie się od grupy żadnego z uczestników.
9. Przy organizowaniu wycieczek autobusowych należy uwzględniać fakt, że kierowca może prowadzić pojazd maksymalnie przez 8 godzin na dobę w rytmie: 4 godziny jazdy - jedna godzina odpoczynku; 2 godziny jazdy - 30 minut odpoczynku; 2 godziny jazdy (pozwala to przejechać trasę o długości około 500 km). Autokar przed wyjazdem powinien być sprawdzony przez funkcjonariuszy policji.
10. Niedopuszczalne jest realizowanie wycieczek podczas burzy, śnieżycy i gołoledzi.
11. Podczas wycieczek należy bezwzględnie przestrzegać zasad bezpiecznego poruszania się po drogach.
12. O każdym wypadku kierownik wycieczki zawiadamia niezwłocznie rodziców/opiekunów poszkodowanego i dyrektora szkoły.
13. Opiekunowie pełnią swoją funkcję, aż do przekazania ostatniego dziecka rodzicom (opiekunom) po zakończeniu wycieczki.

## ROCEDURY POSTĘPOWANIA
## Z NIEJAWNYMI MATERIAŁAMI EGZAMINACYJNYMI

1. Za właściwe zabezpieczenie i ochronę przed nieuprawnionym ujawnieniem materiałów egzaminacyjnych odpowiada dyrektor szkoły pełniący funkcję Przewodniczącego Szkolnego Zespołu Egzaminacyjnego.
2. Przewodniczący Szkolnego Zespołu Egzaminacyjnego dokonuje odbioru zestawów egzaminacyjnych zgodnie z informacją dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej dotyczącą czasu i miejsca odbioru materiałów.
3. Odbioru materiałów może dokonać również nauczyciel upoważniony przez Przewodniczącego Szkolnego Zespołu Egzaminacyjnego. Przy odbiorze musi posiadać dowód osobisty i pisemne upoważnienie.
4. Otrzymane materiały w stanie nienaruszonym Przewodniczący Szkolnego Zespołu Egzaminacyjnego umieszcza w kasie pancernej w sekretariacie szkoły. Na czas przechowywania materiałów klucze do kasy przechowuje tylko dyrektor szkoły – Przewodniczący Szkolnego Zespołu Egzaminacyjnego.

5. Pakiety z zestawami egzaminacyjnymi przechowywane są w zamknięciu do czasu przeprowadzenia egzaminu.
6. Otwarcie pakietów z zestawami egzaminacyjnymi następuje w dniu sprawdzianu lub egzaminu w gabinecie dyrektora szkoły w obecności przewodniczących zespołów nadzorujących oraz przedstawicieli zdających – po jednym uczniu z każdej sali egzaminacyjnej.
7. Po otrzymaniu pakietów z zestawami egzaminacyjnymi przewodniczący zespołów egzaminacyjnych wraz z uczniem przenoszą je do sal egzaminacyjnych i przystępują do czynności zgodnie z instrukcją przebiegu egzaminu maturalnego.
8. Bezpośrednio po zakończeniu egzaminu i wszystkich czynnościach zespołu nadzorującego przewodniczący przekazuje Przewodniczącemu Szkolnego Zespołu Egzaminacyjnego spakowane i opisane zestawy egzaminacyjne, zgodnie z zaleceniami Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej poznanymi w procedurach.
9. Przewodniczący Szkolnego Zespołu Egzaminacyjnego przechowuje zestawy egzaminacyjne w kasie pancernej do czasu przyjazdu kuriera zgodnie z informacją dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej dotyczącą czasu i miejsca odbioru materiałów.

## PROCEDURA POSTEPOWANIA W PRZYPADKU UJAWNIENIA CYBERPRZEMOCY

1. Każdy pracownik szkoły w sytuacji ujawnienia zjawiska cyberprzemocy zobligowany jest poinformować o sprawie dyrektora lub pedagoga szkolnego.
2. Pedagog szkolny ustala okoliczności zdarzenia i wykonuje szereg czynności mających na celu ustalenie sprawcy zdarzenia (np. ustalenie obecności świadków, rodzaju rozsyłanego materiału itp.).
3. Pedagog szkolny podejmuje działania zmierzające do zabezpieczenia dowodów.
4. Wychowawca, dyrektor i pedagog szkolny analizują zebrany materiał i podejmują decyzje dotyczące dalszych działań:

- **Gdy nie można wskazać sprawcy cyberprzemocy:**
- Dyrektor wyznacza osobę, która doprowadza do usunięcia kompromitujących materiałów, np. wspólnie z administratorem serwisu, jeżeli zdjęcie lub film znalazły się w sieci,
- Dyrektor lub osoba wyznaczona przez niego powiadamia o zdarzeniu Policję lub Sąd Rodzinny,

- **Gdy sprawcą przemocy jest uczeń naszej szkoły:**
- Dyrektor powiadamia rodziców sprawcy oraz Sąd Rodzinny lub Policję,
- Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę ze sprawcą, która ma na celu zobowiązać go do zaprzestania nagannego zachowania i usunięcia zdjęć lub filmu z Internetu,
- Dyrektor szkoły informuje rodziców o wszczętym postępowaniu i konsekwencjach wobec dziecka,
- Grono pedagogiczne stosuje konsekwencje przewidziane w wewnątrzszkolnych regulacjach.

5. Pedagog szkolny lub psycholog (terapeuta) podejmuje pracę psychologiczną zarówno z ofiarą jak i ze sprawcą.
6. Fakty działań psychologicznych są na bieżąco monitorowane i zostają poddawane ewaluacji.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU GDY UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY LUB PRZESTĘPSTWA W RODZINIE ORAZ OBOWIĄZKI NAUCZYCIELA**

**W RAMACH PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY”**

1. Nauczyciel sporządza notatkę służbową i przekazuje informację wychowawcy klasy / pedagogowi szkolnemu/ dyrektorowi szkoły.
2. Pedagog szkolny wzywa do szkoły rodziców / opiekunów prawnych, przekazuje im uzyskana informacje. Przeprowadza rozmowę z rodzicami. Przeprowadza również rozmowę z uczniem w obecności wychowawcy.

3. Pedagog szkolny sporządza opisy sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z uczniem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy dziecku, który uwzględnia sposoby zapewnienia dziecku bezpieczeństwa oraz opisy wsparcia, jakie szkoła może zaoferować dziecku.
4. Przygotowuje informację o placówkach pomocy dziecku, jeżeli jest taka potrzeba. Ofertę placówek przekazuje rodzicowi / opiekunowi.
5. Pedagog szkolny we współpracy z nauczycielami i specjalistami pracującymi z dzieckiem, w przypadku stwierdzenia, że problem krzywdzenia nie wymaga sięgnięcia po środki represji wobec rodziny i że możliwa jest współpraca z rodzicami:

a) Zawiera z nimi kontrakt o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny,
b) Podejmuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny w kierunku:
   - wzmocnienia dziecka, udzielenia wsparcia w sytuacji kryzysowej i traumatycznej poprze zapewnienie mu pomocy psychologiczno – pedagogicznej na terenie szkoły,
   - wspierania rodziny poprzez kierowanie do instytucji oferujących np. poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, grupy wsparcia itp.,
   - pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów,
c) upoważniony przez dyrektora wypełnia „Niebieską Kartę” część A, wszczynający tym samym procedurę „Niebieskiej Karty”,

d) oddelegowany przez dyrektora szkoły bierze czynny udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego, który stworzy zintegrowaną strategię pomocy, monitoruje sytuację dziecka.

6. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę, w przypadku zdiagnozowania bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia dziecka, dyrektor szkoły niezwłocznie składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego i nieletnich.

   Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

## PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA W OKRESIE PANDEMII COVID-19 NA TERENIE

### § 1

### Ogólne zasady organizacji pracy

1. Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Tarnobrzegu wznawia z dniem 1 września 2020 funkcjonowanie w trybie stacjonarnym, z uwzględnieniem wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Kuratorium Oświaty.
2. Zajęcia szkolne trwają od godziny 7:10 do 15:10

### § 2

### Ogólne działania profilaktyczne

1. Do szkoły nie mogą wchodzić osoby, które są chore, przebywają na kwarantannie lub w izolacji.
2. Osoby z zewnątrz na terenie szkoły:
   - Przebywanie osób z zewnątrz na terenie szkoły jest niewskazane. W celu ograniczenia przebywania osób z zewnątrz w placówce zalecany jest kontakt telefoniczny lub mailowy.
   - W przypadku konieczności kontaktu bezpośredniego osoby z zewnątrz są zobowiązane do stosowania środków ochronnych: osłona ust i nosa, rękawiczki jednorazowe lub dezynfekcja rąk.

- Do budynku szkoły mogą wchodzić tylko osoby bez objawów chorobowych sugerujących infekcję dróg oddechowych.
- Osoby z zewnątrz mogą przebywać tylko na parterze, w pozostałych częściach budynku tylko za zgodą dyrektora szkoły.

3. Po wejściu do szkoły należy bezwzględnie zdezynfekować ręce.
4. Młodzież do mycia rąk używa mydła w płynie i ciepłej wody zgodnie z instrukcją oraz do dezynfekcji umieszczonych przy salach lekcyjnych dystrybutorów z przeznaczonym do tego płynem.
5. Zużyty jednorazowy sprzęt ochrony osobistej (m.in. maseczki, rękawiczki), zdejmowany z zachowaniem ostrożności, należy wyrzucić do wyznaczonego pojemnika – osobnego kosza przeznaczonego do tego celu.
6. Jeśli w/w odpady pochodzą od osób z podejrzeniem zarażenia koronawirusem, należy je spakować do specjalnego worka foliowego znajdującego się w gabinecie pielęgniarki i przekazać do utylizacji.
7. Sale, w których odbywają się zajęcia są porządkowane i dezynfekowane raz dziennie, a jeżeli sytuacja będzie tego wymagała także częściej (z uwzględnieniem bieżących potrzeb). Sale są wietrzone po każdej lekcji (odpowiedzialni są za to nauczyciele kończący lekcję w danej klasie).

**§ 3**

**Organizacja zajęć w szkole – informacje dla rodziców i uczniów**

1. Do szkoły może uczęszczać uczeń bez objawów chorobowych sugerujących infekcję dróg oddechowych oraz gdy domownicy nie przebywają na kwarantannie lub w izolacji w warunkach domowych.
2. Do szkoły uczniowie przychodzą o wyznaczonych godzinach, zgodnie z planem lekcji.
3. Do szkoły przychodzić mogą wyłącznie ci opiekunowie uczniów, którzy nie mają objawów chorobowych sugerujących infekcję dróg oddechowych.
4. Opiekunowie odprowadzający uczniów mogą wchodzić do przestrzeni wspólnej szkoły na parterze zachowując zasady:
    - dystansu od pracowników szkoły i młodzieży min. 1,5 m,
    - opiekunowie powinni przestrzegać obowiązujących przepisów prawa związanych z bezpieczeństwem zdrowotnym obywateli (m.in. stosować środki ochronne: osłona ust i nosa, rękawiczki jednorazowe lub dezynfekcja rąk).

5. Ze względu na konieczność zapewnienia szybkiej, skutecznej komunikacji, rodzice przekazują szkole co najmniej dwa sposoby skutecznego kontaktu (telefony, maile itp.), a w razie zmian zobowiązani są do uaktualnienia tych danych.
6. Jeżeli pracownik szkoły zaobserwuje u ucznia objawy mogące wskazywać na infekcję dróg oddechowych, w tym w szczególności gorączkę, kaszel, należy odizolować ucznia prowadząc go do wyznaczonego pomieszczenia, z zapewnieniem przynajmniej 2 m odległości od innych osób oraz o takiej sytuacji niezwłocznie powiadomić dyrekcję.
7. Obowiązują ogólne zasady higieny: częste mycie rąk (po przyjściu do szkoły należy bezzwłocznie umyć lub zdezynfekować ręce), ochrona podczas kichania i kaszlu oraz unikanie dotykania oczu, nosa i ust.
8. Dyrektor zaleca uczniom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły w przestrzeni wspólnej (np. korytarze) osłanianie nosa i ust za pomocą maseczek lub przyłbic.
9. Uczeń posiada własne przybory i podręczniki, które w czasie zajęć mogą znajdować się na stoliku szkolnym ucznia. Uczniowie nie powinni wymieniać się przyborami szkolnymi między sobą.
10. Należy wietrzyć sale, części wspólne (korytarze) co najmniej raz na godzinę, w czasie przerwy, a w razie potrzeby także w czasie zajęć.
11. Zaleca się korzystanie przez uczniów z boiska szkolnego oraz ich pobyt na świeżym powietrzu na terenie szkoły, w tym w czasie przerw.
12. Uczeń nie powinien zabierać ze sobą do szkoły niepotrzebnych przedmiotów.
13. Każdy oddział klasowy ma wyznaczony boks w szatni.
14. Na terenie szkoły  można korzystać z automatów zgodnie z instrukcją.
15. Termometr do pomiaru temperatury znajduje się w gabinecie pielęgniarki szkolnej.

**§ 4**

**Organizacja zajęć w szkole – informacje dla nauczycieli i pracowników administracyjno-obsługowych**

1. Pracownicy szkoły powinni zwracać szczególną uwagę na profilaktykę zdrowotną i dołożyć wszelkich starań, by chronić siebie, młodzież i innych pracowników przed zarażeniem.
2. Pracownicy zostaną zaopatrzeni w środki ochrony osobistej (maseczki, rękawiczki, środki myjące,  dezynfekujące i w razie potrzeby przyłbice).
3. Maseczki winny być używane w kontaktach z osobami z zewnątrz oraz podczas dyżurów na przerwach.

4. Podczas wykonywania czynności służbowych , wykonywanych bez kontaktu z osobami z zewnątrz, maseczkę można zdjąć – wówczas nie ma obowiązku zakrywania ust i nosa.
5. Środki ochrony osobistej wielokrotnego użytku takie jak przyłbice należy dezynfekować zgodnie z zaleceniem producenta, maseczki wielokrotnego użytku należy uprać w temperaturze co najmniej 60 stopni i wyprasować.
6. Każdy pracownik ma obowiązek niezwłocznego informowania dyrektora szkoły o zdarzeniach mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo uczniów oraz pracowników w zakresie szerzenia się COVID-19.
7. Przedmioty i sprzęty znajdujące się w sali lekcyjnej oraz przybory do ćwiczeń (piłki, skakanki, obręcze, urządzenia na siłowni itp.) wykorzystywane podczas zajęć należy czyścić i dezynfekować w miarę możliwości po każdych zajęciach, a obowiązkowo po każdym dniu zajęć.
8. W sali gimnastycznej podłoga powinna zostać umyta detergentem i zdezynfekowana po każdym dniu zajęć, a w miarę możliwości częściej.
9. Podczas realizacji zajęć wychowania fizycznego, w których nie można zachować dystansu, należy ograniczyć ćwiczenia i gry kontaktowe. Lekcje z wf powinny w miarę możliwości odbywać się na świeżym powietrzu.
10. Nauczyciel zobowiązany jest zwracać uwagę uczniom na konieczność dezynfekcji i regularnego mycia rąk, szczególnie po przybyciu do szkoły, po powrocie z zajęć na świeżym powietrzu.
11. W razie wystąpienia niepokojących objawów pielęgniarka lub pracownik szkoły może zmierzyć uczniowi temperaturę.
12. Pracownicy administracji oraz obsługi sprzątającej powinni ograniczyć kontakty z uczniami oraz nauczycielami.
13. Przeprowadzając dezynfekcję, należy ściśle przestrzegać zaleceń producenta znajdujących się na opakowaniu środka do dezynfekcji.
14. Zaleca się:
    - utrzymywanie ciągów komunikacyjnych w czystości (podłóg szatni i korytarzy) – mycie 2 razy dziennie lub częściej w razie potrzeby;
    - dezynfekcja powierzchni dotykowych: poręcze, klamki, wyłączniki – 2 razy dziennie lub częściej w razie potrzeby;
    - dezynfekcja sprzętu i powierzchni płaskich w tym blatów, poręczy krzeseł w mirę możliwości;

- dezynfekcja toalet – 2 razy dziennie całościowo, doraźnie po każdej przerwie oraz w razie dodatkowej potrzeby;
- czyszczenie z użyciem detergentów lub dezynfekcję sprzętu na boisku co najmniej raz dziennie w dniu, w których warunki pogodowe pozwalają na korzystanie z w/w.

15. Do obowiązków personelu obsługi należy także:
    - sprawdzanie poziomu mydła znajdującego się w toaletach oraz płynów do dezynfekcji rąk w pojemnikach umieszczonych przy wejściu do szkoły oraz w użytkowanych salach i pomieszczeniach i bieżące uzupełnianie,
    - sprawdzanie ilości rękawiczek jednorazowego użytku i bieżące uzupełnianie braków,
    - napełnianie i uzupełnianie podajników i dozowników w toaletach, a także ich mycie i dezynfekowanie,
    - wymiana worków w koszach na śmieci, opróżnianie koszy oraz ich mycie i dezynfekcja.

**§ 5**

**Zasady korzystania z biblioteki szkolnej**

1. Harmonogram pracy biblioteki będzie dostosowany do potrzeb i możliwości szkoły; będzie udostępniony w dzienniku elektronicznym.
2. Należy wyznaczyć strefy dostępne tylko dla pracownika biblioteki – zapewniające zachowanie odpowiednich odległości między pracownikiem a użytkownikami.
3. Nauczyciel bibliotekarz określi liczbę osób mogących jednocześnie wypożyczać/oddawać książki.
4. Korzystanie z czytelni będzie się odbywać w ograniczonym zakresie – zasady zostaną określone w regulaminie biblioteki.
5. Zaleca się jak najczęstsze wietrzenie pomieszczenia oraz dezynfekcję klamek, blatów, włączników światła i innych powierzchni lub elementów wyposażenia często używanych co najmniej raz dziennie.
6. Po przyjęciu książek od czytelnika należy każdorazowo zdezynfekować ręce i zdezynfekować blat, na którym leżały książki.
7. Przyjęte książki należy odłożyć na okres minimum 2 dni do skrzyni/pudła/torby lub na wydzielone półki, oznaczone datą zwrotu, odizolowane od innych egzemplarzy.

**§ 6**

**Postępowanie w przypadku podejrzenia choroby zakaźnej u ucznia**

1. Jeżeli rodzice niepełnoletniego ucznia zauważą niepokojące objawy u swojego dziecka lub pełnoletni uczeń zauważy takie u siebie, wówczas uczniowie ci pozostają w domu, nie mogą przychodzić do szkoły.
2. O podejrzeniu choroby muszą niezwłocznie poinformować dyrektora, a także skontaktować się telefonicznie ze stacją sanitarno-epidemiologiczną lub oddziałem zakaźnym.
3. Ważne telefony alarmowe wywieszone są na korytarzach szkolnych.
4. Nauczyciel, który zauważył u ucznia oznaki choroby, niezwłocznie powiadamia o tym dyrektora szkoły.
5. W szkole jest przygotowane pomieszczenie – izolatorium (parter, obok gabinetu pielęgniarki), służące do odizolowania osoby, u której podczas pobytu w szkole zaobserwowano oznaki chorobowe.
6. Izolatorium jest wyposażone w środki ochrony osobistej oraz środki do dezynfekcji.
7. W izolatorium uczeń przebywa pod opieką pielęgniarki lub wyznaczonej przez dyrektora osoby z zapewnieniem minimum 2 m odległości i środków bezpieczeństwa, w oczekiwaniu na opiekunów prawnych i informacjami o podjęciu dalszych kroków.
8. O zaistniałej sytuacji dyrektor, wicedyrektor lub inna wyznaczona osoba niezwłocznie powiadamia rodziców dziecka oraz organ prowadzący szkołę (15 8226570).
9. Dalsze kroki podejmuje dyrektor w porozumieniu z organem prowadzącym oraz SANEPID-em, o podjętych działaniach niezwłoczne informuje się rodziców i pracowników szkoły.
10. Obszar, w którym przebywał i poruszał się uczeń z podejrzeniem choroby należy poddać gruntownemu sprzątaniu, zgodnie z funkcjonującymi w szkole procedurami oraz zdezynfekować powierzchnie dotykowe (klamki, poręcze, uchwyty itp.).
11. Należy ustalić liczbę osób przebywających w tym samym czasie w części/częściach placówki, w których przebywał uczeń podejrzany o zakażenie i zastosować się do wytycznych GIS odnoszących się do osób, które miały kontakt z zakażonym.

**§ 7**

**Postępowanie w przypadku podejrzenia zakażenia u pracownika szkoły**

1. Pracownik przebywający w domu, w razie wystąpienia niepokojących objawów, nie powinien przychodzić do pracy.

2. Pracownik o niepokojących objawach powinien niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły i skontaktować się ze stacją sanitarno–epidemiologiczną, oddziałem zakaźnym szpitala, a w razie pogarszającego się stanu zdrowia zadzwonić na pogotowie pod numer 999 lub 112.
3. Jeśli stan choroby ujawni się podczas pracy w szkole, pracownik natychmiast powiadamia dyrektora lub osoby uprawnione, i izoluje się od wszystkich osób w izolatorium.
4. Dyrektor szkoły powiadamia o sytuacji, o której mowa w p.2, odpowiednie służby sanitarne, medyczne i organ prowadzący.
5. W pomieszczeniu pełniącym rolę izolatorium nie mogą przebywać inne osoby.
6. Pracownik z podejrzeniem zachorowania, o ile jej/jego stan zdrowia na to pozwoli, będzie przebywać w wyznaczonym pomieszczeniu sam do czasu przybycia odpowiednich służb.
7. Obszar, w którym poruszał się i przebywał pracownik, należy poddać gruntownemu sprzątaniu oraz zdezynfekować powierzchnie dotykowe (klamki, poręcze, uchwyty itp.).
8. Należy stosować się do zaleceń inspekcji sanitarnej przy ustaleniu, czy należy wdrożyć dodatkowe procedury, biorąc pod uwagę zaistniały przypadek.
9. Zalecane jest ustalenie listy osób przebywających w tym samym czasie w części budynku, w których przebywała osoba podejrzana o zakażenie.
10. O zaistniałym przypadku choroby lub podejrzeniu zarażenia należy powiadomić wszystkich pracowników oraz rodziców.

## § 8

## Postępowanie z pomieszczeniami, w przypadku podejrzenia zakażenia u ucznia lub pracownika

W przypadku, gdy uczeń lub pracownik Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika został skierowany do szpitala z podejrzeniem koronawirusa, dyrektor w porozumieniu i za zgodą właściwego powiatowego inspektora sanitarnego oraz organu prowadzącego może podjąć decyzję o zamknięciu szkoły na czas niezbędny do wykonania koniecznych czynności sanitarno-epidemiologicznych.

## § 9

## Postanowienia końcowe

1. Procedura wchodzi w życie z dniem podpisania i obowiązuje do odwołania.
2. Procedura może być modyfikowana.

3. Procedura zostanie opublikowana na stronie szkoły, przesłana jako wiadomość w dzienniku elektronicznym do nauczycieli, rodziców i uczniów oraz udostępniona w formie papierowej w sekretariacie szkoły.
4. Pracownicy administracji i obsługi zostaną zapoznani z procedurą podczas szkolenia.
5. O wszelkich zmianach w procedurze będą niezwłocznie powiadamiane osoby zainteresowane.
6. Szkoła w sytuacji zwiększonego zagrożenia epidemicznego zgodą właściwego powiatowego inspektora sanitarnego i organu prowadzącego przejdzie na system pracy zdalnej lub pracy w systemie hybrydowym. Wszyscy nauczyciele i uczniowie pracując zdalnie będą zobligowani do prowadzenia zajęć na platformie G Suite, która została przygotowana dla szkoły. Praca będzie odbywać się zdalnie zgodnie z wyznaczonym planem zajęć.